

Š I A M E N U M E R Y J E :

Didysis tiltų statytojas

Išpažintis, psichoterapija

Nekrikštytoji krikščionė

Dorybė be portfelio

Nepopuliariausia dorybė

LIEPA-RUGP. / JULY-AUG. / XIV / NO. 7-8

TURINYS

DIDYSIS TILTŲ STATYTOJAS –	
J. Vaišnys, S. J.	218
DORYBĖ BE PORTFELIO –	
N. Jankutė-Užubalienė	220
NEPOPULIARIAUSIA DORYBĖ –	
B. Mažeikienė	. . 222
IŠPAŽINTIS, PSICHOTERAPIJA,	
PASITAISYMAS –	
K. Trimakas, S. J.....	224
AMŽINYBĖS MOZAIKA –	
J. Prunskis	229
NEKRIKŠTYTOJI KRIKŠČIONĖ –	
SIMONE WEIL – A. Grauslys	232
KUNIGAS KARO SŪKURY (XIII) –	
B. Krištanavičius, S. J.....	243
NAUJOS KNYGOS –	
J. Vaišnys, S. J.	247
IŠ FILMŲ PASAULIO –	
K. Bučmys, O.F.M.....	248
SKAITYTOJŲ LAIŠKAI	251

LAIŠKAI LIETUVIAMS – Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas.

Redaktorius – **J u o z a s V a i š n y s, S. J.**
Redakcijos nariai:

Gediminas Kijauskas, S. J.
Kęstutis Trimakas, S. J.

Administratorius – **Petras Kleinotas, S. J.**
Meninė priežiūra – **Algirdas Kurauskas**
Fotografija – **Algimantas Kezys, S. J.**
Spaustuvė – Immaculata Press. Putnam, Connecticut.

Redakcijos ir Administracijos adresas:
2345 W. 56th Street, Chicago 36, Illinois.
Tel. REpublic 7-8400.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., Yearly subscription \$3.00, single copy 30«. Entered as second class matter and 2nd class postage paid at the Post Office, Chicago, 111. and additional office of mailing in Thompson, Connecticut.

**“Laiškų Lietuviams” iliustracijas be
redakcijos leidimo naudoti draudžiama.**

1962 LIEPA-RUGP.
(JULY - AUG.)
VOL. XIV, NO. 7-8

LAISKAI LIETUVIAMS

R E L I G I N Ė S I R T A U T I N Ė S K U L T Ū R O S Ž U R N A L A S

V O S T I K P A S I J U T O M E, K A D E S A M E A T S K I R T I N U O L I E T U V O S,
S A V O G Y V E N I M O I R V E I K L O S P R O G R A M O N Į R A Š Ė M E Š Ū K Į:

“IŠLAIKYKIME LIETUVYBĘ!”

B E T J A U B Ū T Ū L A I K A S S U P R A S T I, K A D Š I Š Ū K Į T U R I M E K E I S T I.

J E I M E S S T E N G S I M Ė S L I E T U V Y B Ė T I K I Š L A I K Y T I,

T A I T I K R I A U S I A I J Ą P R A R A S I M E.

L A I K A M S K E I Č I A N T I S I R P A S A U L I U I Ž E N G I A N T P I R M Y N,
M Ū S Ų P R I E Š D V I D E Š I M T M E T Ų I Š S I N E Š T A I R T I K I Š L A I K Y T A,
B E T N E P A T O B U L I N T A L I E T U V Y B Ė B Ū T Ū A N A C H R O N I Z M A S.

I R V I E Š P A T S P E I K Ė T Ą J A U N I K A I T Ĳ,

K U R S Į K A S Ė Š Į Ž E M Ĳ S A U G O J O G A U T Ą T A L E N T Ą –
J I S T U R Ė J O J Ĳ P A L E I S T I A P Y V A R T O N I R U Ž S I D I R B T I N U O Š I M Č I Ų.

T A D I R M E S, G Y V E N D A M I S V E T I M Ų K U L T Ū R Ų K R A Š T U O S E,
T U R I M E L A B A I G R A Ž I Ų P R O G Ų P A T O B U L I N T I S A V O L I E T U V Y B Ĳ,
Į S I G Y D A M I N A U J Ų D V A S I N I Ų V E R T Y B I Ų I Š K I T Ų K U L T Ū R Ų.

T A D A T V E R K I M E A K I S A P L I N K A I, Į S I R A Š Y D A M I N A U J Ą V E I K L O S Š Ū K Į:

“U G D Y K I M E I R T O B U L I N K I M E L I E T U V Y B Ĳ!”

* * *

Š VISŲ popiežiams teikiamų titulų, tur būt, Jonui XXIII geriausiai tinka Pontifex Maximus – Didysis Tiltų Statytojas. Iš tikrųjų, visus penkerius savo popiežiavimo metus jis pašventė dvasinių tiltų statymui tarp vieno ir kito žmogaus, tarp vienos ir kitos žmonių grupės, tarp žmogaus ir Dievo. Kai prieš penkerius metus pasauliui buvo paskelbta, kad po aristokratiškojo P i j a u s

XII į Šv. Petro sostą žengia iš kuklios Bergamo provincijos kilęs ir iki šiol maža kam nežinomas kardinolas Roncalli, kai kurie gal skeptiškai išsitarė: "Kas gero gali būti iš Bergamo?" Buvo manoma, kad tai bus tik "pereinamasis" popiežius. Juk jau toks senukas – jis ilgai negyvens ir daug ko nenuveiks, bet tuo tarpu kardinolai galės geriau apsigalvoti ir išrinkti tinkamesnį Bažnyčios valdytoją. Bet čia dar kartą įvyko stebuklas ir pasirodė, kad Šv. Dvasia savo malone dvelkia, kaip nori ir kur nori – Spiritus, ubi vult, spirat.

Mirus Jonui XXIII, nuliūdo visas pasaulis. Ne tik katalikų, bet ir kitų tikybų bažnyčiose skambėjo gedulo varpai. Ne tik iš Katalikų Bažnyčios kilo dangun žmonių maldos, bet jas ten siuntė ir protestantai, ir stačiatikiai, ir žydai, ir visi kiti, kurie tiki maldos galia. Užuojautos telegramos plaukė net iš tų kraštų, kurie nenori pripažinti nei Kristaus, nei Dievo, nei bet kokios religijos. Per tuos nepilnus penkerius

metus šis kuklus senukas laimėjo viso pasaulio žmonių simpatijas. Į klausimą, kokia gi pagaliau galėtų būti tokio nuostabaus pasisekimo paslaptis, atsakymas paprastas – žmonių meilė. Jis mylėjo žmones, mylėjo kiekvieną atskirą žmogų, tad ir visa žmonija jį pamilo.

Bet, tur būt, pasaulio istorijoje nėra buvusio tokio žmogaus, kuris turėtų aiškius principus ir neturėtų priešų.

Tad ir Jono XXIII veikla ne visiems patiko. Nepatiko net kai kuriems jo artimiesiems bendradarbiams. Dėl ko jis laužo šimtmečiais nusistovėjusias Vatikano tradicijas? Kuriam tikslui šaukiamas naujas Bažnyčios susirinkimas,

siekiant įvairių reformų, lyg Bažnyčia eitų blogiu keliu? Dėl ko jis audiencijose priima tokius asmenis, kurie nėra draugiški Bažnyčiai ar net pavojingi visai žmonijai?

Šie kritikos ir pasipiktinimo garsai yra ne kas kita, kaip prieš du tūkstantčius metų Rašto žinovų ir fariziejų ištartų žodžių aidas. Jie dažnai piktindavosi, kad Kristus laužė Senojo Testamento tradicijas, kad Jis skelbė naujas idėjas, kad valgė drauge su muitininkais, kad nesviedė akmens į nusidėjėlius, bet su visais bendravo, su visais kalbėjo, visus stengėsi pagydyti iš jų dvasios ir kūno ligų.

Gyvenimas yra nuolatinė kūryba, tad, jeigu nenorima atsilikti nuo gyvenimo ir pažangos, yra būtina kurti naujas tradicijas, jomis pakeičiant

DIDYSIS TILTŲ STATYTOJAS

JUOZAS VAIŠNYS, S. J.

reikšmės nustojusias senąsias. Tradicija yra gera ir laikytina, kol ji nestabdo pažangos, bet kai ji tampa naujų polėkių stabdžiu, turi būti pakeista.

Po XVI amžiaus reformacijos kovų Bažnyčia buvo perėjusi defenzyvą, uždariusi savo duris ir langus, kad iš apaštalu paveldėtą tikėjimą apsaugotų nuo naujų audrų. Gal tai buvo naudinga ir net būtina, prisimenant to meto sąlygas ir pavojus. Tokiu būdu buvo išsaugota tikėjimo esmė nuo pavojingų kandžių, bet, per ilgai esant uždarytiems langams, kai kurie antraeiliai krikščioniškojo gyvenimo pasireišimai pradėjo atsiduoti naftalinui. Tad atėjo laikas atidaryti duris ir langus, įleisti šviežio oro ir laisviau atsikvėpti, juo labiau, kad dabar krikščionija jau tėtėsi sustiprėjusi, tikėjimo tiesos nusistovėjusios ir paaiškėjusios, jau nebuvo tokio pavojaus susitikti su kitais, bijantis užsikrėsti ar pasimesti klystkeliuose.

Tad ir buvo sušauktas II Vatikano susirinkimas, ryžtantis atidaryti Bažnyčios langus ir duris ne tik tam, kad įeitų naujo oro ir naujos šviesos, bet ir norint parodyti jos vidujinį grožį stovintiems šalia, kad galėtų ją geriau pažinti ir į ją įeiti. Jonas XXIII gerai suprato, jog, norint įvykdyti Kristaus norą, kad taptų viena aividė ir vienas ganytojas, būtinai reikia griauti skiriančius barjerus, užlyginti prarajas ir statyti tiltus. Čia jis parodė tiek ryžto ir drąsos, kad susilaukė užtarnautų ovacijų iš viso vienybės bei taikos ištroškusio pasaulio. Atrodo, kad ir jo įpėdiniams bei kitiems bendradarbiams jau nebūtų patogų pasukti kitu keliu, nes tai būtų traukimasis iš Jono XXIII pradėtos naujos bažnytinės eros.

Trokšdamas taikos ir vienybės, jis ne tik atidarė Bažnyčios langus bei

duris, bet visiems plačiai atvėrė ir savo tėvišką širdį, nė vieno nesmerkdamas, neatstumdamas, bet stengdamasis visus patraukti prie dieviškosios tiesos.

Nesiimame čia teisinti ir ginti buvusiojo popiežiaus kiekvieno politinio žingsnio. Gero tikslo siekdamas, gal kartais jis pasirinko ir ne visai gerą priemonę. Tai galėjo būti apsirikimas, klaida, bet juk nė vienas popiežius niekad nepretendavo į politinį neklaidingumą. Tačiau neprisidedame prie tų popiežiaus smerkėjų, kurie jaudinasi, kad jis priėmė komunistų atstovą, arba stebisi, kad jis audiencijose kalbėjosi su protestantų ir kitų tikybų aukštaisiais dvasiškiais. Tokiu nepasitenkinimo keliu eidami toliau, galime prieiti ir prie to, kad jis, vadinamas garbingu Šventojo Tėvo vardu, neturėtų kalbėti nė su vienu žmogumi, nes kiekvienas yra daugiau ar mažiau nusidėjęs, kiekvienam galima primesti kokį nors moralinį nusikaltimą.

Toki popiežiaus šventumo saugotojai turėtų ir patys save saugoti nuo "susitepimo", bėgdami nuo kiekvieno žmogaus, nes vienas yra komunistas, kitas fašistas, kitas masonas, ateistas, gyvenęs neteisėtoje moterystėje, nemoralus ir t.t. Toks "susitepimo" besisaugojąs asmuo, toks charakteringas dvidešimtojo amžiaus fariziejus turėtų bėgti iš visuomenės, bėgti iš gyvenimo, keliais užraktais užsidaryti savo kambarielyje ir ten bendrauti tik su vienu asmeniu – su pačiu savim, nes tik tą vieną asmenį jis laiko tobulu ir šventu. Bet iš tikrųjų tai yra didžiausia pasaulio pabaisa, garbinanti tik pačią save ir smerkianti kiekvieną kitą žmogų ir visą žmoniją! Tai yra visų pasaulio karų, nesantaikų ir nelaimių priežastis!

Popiežius nesielgia ir negali elgtis taip, kaip vaikas, kuris, susipykęs su

savo draugu, nervingai sušunka: "Daugiau su tavim nežaisiu!" Jis nesieltgia taip, kaip du šeimos nariai, kurie, dėl ko nors susiginčiję, paskelbia vienas kitam "tylos streiką" ir savaitėmis, o gal ir mėnesiais vienas kito neužkalbina, nors gyvena tame pačiame kambaryje.

Dvasiniams nykštukams gal ir pavojinga pasirodyti gatvėje, nes gali būti kitų suminti. Gležna odele pridengtiems tvariniams gal yra pavojinga išlįsti iš olos, nes gali būti tuoj sutrinti. Bet dvasiniai subrendę asmuo turėtų turėti tam tikrą imunitetą prieš šio pasaulio pavojus ir bacilas. Jis turi eiti į pasaulį ir gydyti jį nuo plintan-

čių ligų. Jeigu nuolat vis kartojama, kad gyvenimas yra kova, tai reikia taip pat neužmiršti, kad nėra buvusios tokios kariuomenės, kuri laimėtų kovą, tūnodama apkasuose. Jeigu nori kovoti ir kovą laimėti, turi iš apkasų išlįsti ir susitikti su priešu veidas į veidą. Baimė susitikti su priešu, užsidarymas slėptuvėje yra silpnumo ir menkavertiškumo ženklas.

Tad visai teisingai šiandien pasaulis lenkia galvą Jonui XXIII, kad jis buvo ne barjerų, o tiltų statytojas. Tais tiltais mes nueisime vieni pas kitus, pasieksime vieningą tiesą ir pagaliau įvykdysime Kristaus paliktąjį vienybės ir meilės testamentą.

DORYBĖ BE PORTFELIO NIJOLĖ JANKUTĖ-UŽUBALIENĖ

(„L. L.“ konkurse IV premiją laimėjęs straipsnis)

RIVAČIUOSE ar vietuose lietuvių susibūrimuose dažnai tenka girdėti toki pokalbiai:

- Tokioj aplinkoj tau sunku išauklėti religingą vaiką.
- A, užaugs ir be to...
- Kas jis per vienas?
- Toks, žinai, šventakupris. Jau nepraleis mišių... Pasninkus laiko...
- Mano dukrelė, nors dar nepasakaito, bet labai mėgsta vartyt malda-knygę.
- Tai jau bus davatka!

Tokios kalbos, nors atrodo nereikšmingos, bet skambtelia disonansu mūsų tradiciniame įsitikinime, kad lietuvis religingas ir religingumą laiko do-

rybe. Kad jis buvo religingas pagonis, galima greičiau tikėti, negu tai, kad yra religingas krikščionis.

Kunigaikščių laikais pagonybė buvo gyvenimo būdas. Ji persunkė žmogaus dvasinį ir fizinį pasaulį, pasidarė, kaip kasdieninė duona, savaime suprantama būtinybė. Krikščionybė yra visa tai ir dar daugiau – amžinojo gyvenimo kartu su pačiu Kūrėju pažadas, tačiau ir po šimtmečių dauguma mūsų krikščionišką religingumą laiko, jei ne tradicine poza, tai ypatingai vengtinu silpnybės bei veidmainystės reiškiniu.

Dėl šito metų metais besitęsiančio ir mūsų dvasinį augimą stabilizuojančio nesusipratimo galime kaltinti istoriją,

bet, tiksliau, patys save. Žinoma, istorinės priežastys, kaip pavėluota krikščionybė Lietuvoje ir visi atstumiantys jos platinimo būdai, svetimtaučiai kunigai, paviršutiniškas žmonių supažindinimas su Kristaus mokslo tiesomis ir Vėliau nihilistiški caro Rusijos universitetai, kuriuos lankė atsikuriančios Lietuvos inteligentija, turėjo didelę įtaką tautos religinio charakterio formavimui.

Ir tas charakteris išsivystė gana primitivus. Nestebėtina, kad kaimo močiutė vaizdavosi Dievą su ilga barzda ir "rožę" užkalbėdama, maišė krikščioniškas maldas su pagoniškais burtais. Bet jos tikėjimas buvo nuoširdus. Tačiau, kai dabarties šviesuolis tikintysis religinę praktiką laiko "kunigų išmislu", o Dievą ne labai gudriu Kalėdų Seniu, religiniai jis tik vegetuoja, ir dar akmens amžiuje.

Tokių paleolito palikuonių lietuvių tarpe visada buvo nemažai. Išeivija gal dar labiau jais pasižymi, nes nebeturint savo krašto moralinės atramos, susigrūdusiems į didmiesčius, kurių gyvenimo būdas pripažįsta tikrai žinojimą, ir veikiamiems laicistinių pažiūrų, reikia tvirto religinio pagrindo ir bekompromisinio įsitikinimo išlikti tikinčiu.

Lietuviškoj visuomenėj pasižvalgus, akin krenta dar viena neigiamybė, kuri irgi pastoja kelią religingumui. Tai "davatkizmas". Ne veltui sakoma, kad lietuviai turi tik vieną piktą keiksmą-

žodį, būtent, "davatka". Šio žodžio

reputacija tikrai garsi: jis, nelaimei, jau pasidarė religingumo sinonimu... Jdomu, ar yra dar kita krikščioniška tauta, kuri tą dorybę taip neatskiria-
mai sulydė su veidmainyste, apkalbinėjimu, nenuoširdumu? Artim apšaukti "davatka" pas mus madinga. Tą vardą gauna ne tik lėkš-

to tikejimo hipokritas, bet ir iš tikrųjų religingas asmuo. (Mes nenorim jo nuoširdumu tikėti!). Pirmojo dvasinė "ubagystė" mus piktina, antrojo dvasinis turtas sukelia pavydą. Papiktinimą nevisad galime krikščioniškai pergyventi, atleisdami ir užmiršdami. Dažniau jį puoselėjame, kiekviena proga stengdamiesi parodyti, kaip "nepagydomai" esame davatkomis" (t. y. religingumu) nusivylę...Tuo tarpu pavydas ruošia gerą dirvą mūsų asmeniniams ir visuomeniniams neskalndumams ugdyti.

Kad religingumo dorybė lietuviuose taip pasimetė, be visų išorinių ir vidujinių priežasčių, kaltas mūsų nesidomėjimas pačia religija. Visi giriamės savo žiniomis vienokioje ar kitokioj srity ir vis norime daugiau sužinoti, deja, tik ne apie religiją. Net ir tada, kai iškyla abejonės bei klausimai, mes vengiame ieškot į juos atsakymo. Pagaliau, kurgi jį berasti, jei tučiuojau sukritikuojam katalikišką spaudą, katalikišką literatūrą bodimės, nes jos nepažįstam, Šv. Raštą - perleidžiam "biblistams", o susipažint (nors trumpai) su dogmatika ar Bažnyčios istorija, gink Dieve, saugomės. Juk tai kunigų reikalas! Bet kai tik popiežius praveda kokį mažą pakeitimą religinėj praktikoje, tada mes šaukiame dideliu balsu, kad tikėjimas keičiamas pagal Romos užgaidas. Nors neskiriame, kur tradicija, kur dogma, ir visai nesigiliname, kodėl tokie ar kitokie pakeitimai daromi, tačiau ignoracija netrukdo bartis ir rūgoti.

Tas pats abejingumas leidžia mums galvoti, kad pirmos Komunijos priėjęs ir mintinai potierius išmokęs vaikas jau yra atbaigtas krikščionis. O kad jis savo brendimo metais gyvendamas materialistinėj aplinkoj, bus išstatytas gausiems dvasiniams pavojams, kurių

pats didžiausias – tikėjimo praradimas, tuo mažai tesirūpinam. Apie šitų pavojų egzistavimą jaunuolis nedaug žino, užtat ir nėra pasiruošęs juos su-tikt atviromis akimis.

Religinė praktika jam dažniausiai nuobodi pareiga, nes mišių svarba ir sakramentų reikšmė – nesuprantamos. Jo malda – poteriai iš malda-knygės arba skubotas pagalbos reika-lavimas. Toks jaunuolis net neišivaiz-duoja, kad trys nuoširdūs žodžiai "Dieve, padėk man!" arba "Tebūna Tavo valia" yra malda, nešanti daug dvasinių dovanų. Jei jis visa to nežino, blogiau, tuo netiki, esame patys kalti, pavyzdžiu neparodę, kad religija yra gyvenimas – dosnus, kantrus ir kūry-bingas – o ne aklas įprotis ar bereikš-mis gestas.

Katekizmo iškalimas mintinai ir sekmadieniais mišių klausymas be su-

pratimo, kas jose įvyksta, yra menki ginklai kovoje už geresnį žmogų. Ta-čiau jeigu mūsų pokalbiai religinėmis temomis susideda tik iš anekdotų apie dvasiškiją, nepiktų ir piktesnių "plet-kelių" religingų asmenų sąskaiton, dvasinio luomo netobulumų bei nuo-dėmių karštligiško skaičiavimo ir savo "drungno" tikėjimo pateisinimo "išpū-dingomis" priežastimis, negalime laukt iš vaikų respekto ir nuoširdumo religijai.

Kol lietuvis nesupras būtino reikalo rimtai pasvarstyti ir šiek tiek giliau panagrinėti rūpimuosius klausimus ti-kėjimo srity, kol jis neišsisąmonins, kad religija yra gyvas žmogaus ryšys su Dievu, tol ir religingumas pasiliks mūsųose išvietintas, klaidingai su-prastas, nevertinamas, žodžiu, dorybė be portfelio.

NEPOPULIARIAUSIA DORYBĖ B. MAŽEIKIENĖ

IEVAS davė sveikatą, davė ir ligas. Dievas da-vė meilę, drąsą, tikėji-mą – Jis taip pat davė mums baimės, abejonės, pykčio ir kitus jausmus. Kaip skausmas reikalingas tam, kad perspėtų mus apie ligos pavojų, taip baimė reikalinga, kad saugotų mus nuo nuodėmės, kad perspėtų apie fi-zinį ar moralinį mums gresiantį pavo-jų. Kaip meilė reikalinga, kad mus pakeltų ir nuskaidrintų, taip teisingas pyktis reikalingas ten, kur matome neteisybę. Šitie visi komplikuočiausi jausmai, įdiegti į mūsų sielą paties

Dievo, yra visi reikalingi. Kuris jų kilnus ir kuris nekilnus, apsprendžia žmogaus elgesys ir aplinkybės.

Dievas davė žmogui laisvę ir protą savo jausmus savarankiškai ugdyti ir naudoti. Žmogus gali galvoti, kad jis yra labai doras, jis gali viešai su įkarš-čiu kovoti prieš kitų nedorybes ir ne-moralybes, bet giliai sąsąmonėj jis pats gali trokšti gašlių orgijų. Žmogus gali galvoti, kad jis yra mandagus ir geras, bet iš tikrųjų jis gali būti tik pataikūnas ir apsimetėlis. Žmogus ga-li galvoti, kad jis yra labai taktiškas ir niekad nepažeidžia kito žmogaus

jausmų, bet savo dvasia jis gali būti bailys, kuris niekad nedrįsta pasakyti tiesaus ir atviro žodžio.

Pamatyti ir suprasti savo paties prigimtį ir turėti drąsos vertinti save patį ir kitą pagal tai, kiek jis panašus į Kristaus žmogiškąjį paveikslą, o ne į mūsų civilizacijos sukurtą žmogaus prototipą - yra pati didžiausia dorybė.

Deja, ji ir pati nepopuliariausia, ir sunkiausiai įgyvendinama dorybė. Jau mažas penkerių metų vaikas, patekęs į vaikų darželį, įstatomas į griežtus asmenybės ugdymo rėmus. O šių laikų asmenybės idealas yra: būk toks, kaip visi, šypsokis, būk populiarius, nuo mažens garbink ir puoselėk banko knygutę, nes tai tavo laimės ir saugumo simbolis, ir stenkis turėti iš gyvenimo kuo daugiausia malonumo.

Ir vargas tam, kuris nori būti tuo, kuo jis yra, o ne prototipu, kurį nulipdė psichologai, sociologai, reklamų kūrėjai, biznierių ir kiti.

Šių dienų modernišką žmogų iš paviršiaus yra dorybių dorybė. Jis mandagus, jis beveik niekad viešai neparodo pykčio, jis lanko bažnyčias, jis nieko nekritikuoja, jis aprūpina savo žmoną moderniškiausiais namų ruošos įrankiais ir savo vaikus mechaninėmis žaislais. Jis yra pacifistas, moralistas, filantropistas. Jis taip pat didžiausias hipokritas, koks iki šiol gyveno žemėje.

Taip, žmonės lanko bažnyčias dabar gausiau negu anksčiau, bet ar jų tikėjimas yra gilesnis? Daugumai bažnyčia yra socialinė pareiga ir pramoga. Bažnyčios išvaizda, jos moderniškumas, parapijiečių visuomeninė padėtis ir turtas apsprendžia parapijos sėkmingumą.

Šių laikų žmogus – filantropas. Jis aukoja dideles sumas ten, kur jo pavar-

dė išrašoma stambiomis raidėmis. Juo žmogus turi daugiau pinigų, juo daugiau jis aukoja labdariniams baliams, muziejams, mokslo įstaigoms ir kitiems tikslams. Tik jis niekad neduoda elgetai.

Viena amerikietiška komedija vaizduoja milijonierių, kuris visą laiką ir pastangas eikvoja tam, kad išleistų pinigų. Jis ir gėles iš Europos lėktuvu atsigabena, ir pietų pavalgyti skrenda į Paryžių, ir stato muziejus, bet pinigai dirba pinigų, ir jis niekaip nesuspėja jų išleisti. Bet kai vargšas žmogelis nori jam parduoti už dešimt centų batų raištelius, jis ne tik neperka, bet ir savo draugą pamoko: "Niekad nieko nepirk iš tokių. Paskui tave tik apspis į jį panašūs, ir tu tik savo brangų laiką sugaiši, kaišiodamas tai čia, tai ten po dešimt centų ar po dolerį. Aš neturiu tiek laiko, kad galėčiau save gaisinti, leisdamas paskirus dolelius. Aš turiu visą laiką planuoti tokias išlaidas, kad tuose mano milijonuose paliktų bent šiekia tokia žymė."

Panašias "komedijas" galima matyti prieš kiekvienas Kalėdas, kai geraširdiškai nusiteikę žmonės neša glėbius dovanų tokiems pat geraširdžiams, o bekojis, sušalęs žmogelis nė vienam iš tos tūkstantinės procesijos negali įsiūlyti adatų pakelio.

Modernišką žmogų yra mandagus. Jis šypsosi ir linguoja galva, kai kitas meluoja. Jis pats meluoja, kad kito neįžeistų, pasakydamas teisybę. Modernus žmogus nori bet kuria kaina būti populiarius, nors už tai jam reiktų paduoti ir savo sąžinę ir įsitikinimus.

Kristus mylėjo žmones, su jais linksminosi, juos užjautė, dėl jų aukojosi, bet Jis mandagiai nesišypsojo fariziejams. Jis paėmė botagą ir išvijo iš bažnyčios pirklius. Jis degė teisiu pykčiu ir grasino amžina bausme visiems ap-

KĘSTUTIS TRIMAKAS, S. J.

IŠPAŽINTIS. PSICHOTERAPIJA, PASITAISYMAS

Tariamasis mokslas ir religijos konfliktas buvo palietęs ir psichologijos-religijos santykius. Ir ypač ir kitur nesutikimo priežastis, buvo ta pati – nežinojimas savo sričių ribų, teigiant, arba neigiant daugiau, negu pats mokslas

simeteliams. Jis skelbė teisybę, nors ta teisybė daugumai buvo labai nemaloni. Iš tikrųjų, Jis buvo toks nepopuliarus, kad net buvo nukryžiuotas. Bet Jis apvertė pasaulio sąžinę.

Savo žmogiškąją prigimtį Jis buvo tikras žmogus. Ta prigimtį ir mes esame į Jį panašūs. Į kiekvieną klausimą mes galime savo sieloje ir savo sąžinėje rasti atsakymą. Dažniausiai mes jį ir randame, bet nedrįstame juo vadovautis, nes civilizuotas, moderniškas žmogus Dievo kūrinį – žmogų pagerino. Jis visus tuos "blogus jausmus taip užgniaužė ar nuslėpė ir gerus taip pritaikė savo patogumui, kad žmogus dabar atrodo, kaip

įrodo; arba religija liudija. Dar ir dabar kai kur kivičio dvasia galutinai nėra išblėsusi.. Tačiau yra ir tiltų statytojų. Štai Viktor Frankl sąžinės psichologijoje randa Dievo buvimo patvirtinimą, Karl Stern – krikščionybės tiesoms bazę modernioje psichologijoje, vyskupas Fulton Sheen – krikščioniškai moralei iliustracijas ir pamokas psichologijos dėsnuose.

Vienas tokių tiltų statytojų yra žydų kilmės nekatalikų Jashua Liebman, kurio knyga *Peace of Mind* buvo labai populiari Amerikoje po antrojo pasaulinio karo. Vieni kritikai ją gerai įvertino, kiti rado joje trūkumų; vienas ją net pavadino absurdiška, nes jos autorius Freudui, laikiusiam religiją "žmonijos visuotinė neuroze", davė "naujo pranašo" vardą.

Tiesa, toje knygoje yra gerų minčių, bet neviskas tikslas. Šio straipsnio dėmai apims tikrai vieną, ir tai joje tik prabėgom palietimą klausimą, būtent, katalikiškąją išpažintį. Liebmanas parodo mūsų išpažinties praktikos trūkumus. Šiame -straipsnyje trumpai pasvarstysime: 1) jo palyginimą išpažin-

masinės produkcijos labai. korektiškas ir rafinuotas robotas. Tas robotas iš paviršiaus atrodo toks simpatiškas, kad mes net linkę užmiršti, kad jis neturi sielos, arba ta jo siela ir visi jo doriai jausmai, kaip meilė, kilnumas, mandagumas, dosnumas ir kiti, yra tokie lėkšti ir mechanizuoti, kad jie nebeduoda žmonijai nei; idėjų kankinių, nei šventųjų, nei pranašų, nei pagaliau paprastų; bet; individualių žmonių.

Būtų laikas atkreipti akis į; tikrąjį visų dorybių šaltinį, savo pačių sielą, kur Dievas sudėjo neišsemiamus turtais, o Jo Sūnus Kristus "parodė, kaip jais naudotis.

ties su psichoterapeutiniu gydymu, 2) jo netikslus tvirtinimas, 3) kai kuriuos jo teigimus, kuriuos, savaip interpretavę, pritaikysime išpažinties praktikai.

Išpažintis ir psichoterapija

Liebmanas taip atsiliepia apie išpažintį: "Sąžinės sąskaitoje Katalikų Bažnyčia turi naudingą priemonę – sąlygą išpažintį gerai atlikti. Prieš žengdamas į klausyklą, katalikas egzaminuoja savo sielos stovį ir sudaro padarytų nuodėmių ir apsileidimų sąrašą. Taip jis gali sužinoti apie savo moralinę padėtį" (p. 9).

"Savo pačia esme išpažintis sustiprina vidini kaltės jausmą. Nusidėjėlis ateina pas dvasiškį, kaip vaikas pas tėvą, ieškodamas atleidimo ir laukdamas bausmės. Iš patyrimo jis žino, kokias atgailos monetas jis turi sumokėti už įvairių rūšių nuodėmes. Tad... mažai patiriama augimo" (p. 30).

"Nors religinė išpažintis nuima nuo sąžinės daug naštų, vis dėlto jos procesas paprastai yra per daug paviršutiniškas... Religinės išpažinties tikslas yra daugiau atsisteisimas negu augimas; tuo tarpu psichoterapija nereikalauja, kad tu gailėtum eis už nuodėmes, bet kad iš jų *išaugtum*" (p. 30).

Liebmanas duoda tokį pavyzdį. Vėdęs vyras išpažįsta svetimoteriavimą. "Dvasiškis perspėja jį, kad svetimoteriavimas yra biauuri nuodėmė Dievo ir žmonių akivaizdoje, ir ragina to nebedaryti. Penitentas pažada... Tačiau po aštrios kovos vėl nupuola... Tas patarimas nepadėjo, nes... nenušvietė šio vyro skaudžios būklės *priežasčių*. Jis tik buvo raginamas pavartoti daugiau 'valios jėgos' ir 'vengti' anos moters" (p. 31).

Tas pats vyras nueina pas psichiatrą, kuriam laisvai "išpasakojęs savo

pyktį, prieštaravimus, aistras, geidulus ir pavydą", pradeda juos matyti kitoje šviesoje. Analizės pagalba suranda neurozės priežastis vaikystėje, apsisprendžia nebesvetimoteriauti ir ištėsi, vidiniai tapę atsparesnis.

Tai perskaičius, peršasi tokia išvada: pasitaisymui psichoterapija yra geresnė priemonė už išpažintį. Ir štai kodėl: išpažintis yra paviršutiniška, neina į gelmę, neieško blogybių priežasčių; jos tikslas yra atsisteisimas, jos priemonė – savęs apkaltinimas, o pasekmė – puoselėjimas gniuždančio kaltės jausmo. Tuo tarpu psichoterapija ieško blogybių priežasčių; jos tikslas yra išaugimas iš nuo vaikystės pasąmonėje išsilikusių, užslopintų ir iškrypusių polėkių; jos priemonės – tųjų polėkių atradimas ir iškėlimas į paviršių; rezultatas – išaugimas be jokio kaltės jausmo.

Kritika: kas netikslu ir kas naudinga

Ką į tai galėtume atsakyti? Atrodo, kad Liebmanas yra per daug optimistiškas psichoterapijos atžvilgiu. Norėdamas gerą išpūdį padaryti, jis parenka psichoterapijai palankų pavyzdį: neurotiką pagydo ne išpažintimi, bet psichoterapija. Tačiau išpažintis niekada ir nebuvo priemonė neurotikams gydyti nuo jų iškrypimų. Paties Liebmano galutinė išvada išduoda jį per toli nuėjus. Kaip jis pats sako, jis nesiūlo "nuolatos bėginėti pas psichologą prašyti pagalbos. Sąžinės vaiduokliai dažnai gali būti išsklaidyti stiprinančio pokalbio su draugu, broliu arba bičiuliu. Mes atrandame, kad ir kitas žmogus taip pat yra kartais apimtas piktų minčių ir sensualinių nuotaikų; šitas panašių pergyvenimų atradimas veda į bendrą išsilaisvinimą" (p. 37).

Vis dėlto nereikia taip blogai autorių suprasti, tarsi jis, išpažintį nuvertinęs dėl to, kad neurotikui nepagelbėjo, vietoj jos siūlytų draugo petį pagundų apipultajam pasiguosti. Mums nereikia su *viskuo* sutikti, ką jis sako, bet jis *kai ką* teisingai pastebi: būtent, kad mūsų išpažinties *praktika* dažnai yra paviršutiniška.

Toliau, trumpai palietę Liebmano klaidingus tvirtinimus, stengsimės pasinaudoti vienu kitu jo teigimu mūsų išpažinties praktikai pataisyti.

Pirmiausia, autorius, nebūdamas katalikas, nežino, kad pagrindinis išpažinties tikslas nėra atsisteisimas už kaltes, bet nuodėmių atleidimas, o svarbiausias veikėjas – ne atsiprašantis žmogus, bet atleidžiąs Dievas. Nežvelgdamas tikėjimo akimis, jis mato tik išpažinties išorinę formą, kurioje jis mato trūkumą.

Antra, autorius nelaimingu būdu nedaro aiškesnio skirtumo tarp sveikųjų ir neurotikų. Neurotikai gali būti daugiau ar mažiau *verčiami* sąmoninių polinkių; sveikieji gi laisvai apsisprendžia, nors gali ir turėti sąmoninių motyvų, kurių *įtakoje, ne prievartoje*, elgiasi. Psichoanalitinis gydymo būdas, kuriuo iškeliama į paviršių ir padaromi nežalingais nesąmoningi prievartaujantys motyvai, tinka nesveikiems gydyti, bet ne pataisyti sveikiems, laisva valia nusidėjusiems.

Trečia, Liebmanas klysta, pasisavinęs kai kurių psichologų nepagrįstą nuomonę, kad bet koks kaltės jausmas yra nesveikas ir gniuždantis. Iš tikro, kaltės jausmas, kai jis nelieka egocentriškas savęs kankinimas, bet iš meilės tampa gailesčiu, yra vienas pozityviausių ir kūrybingiausių asmens faktorių. Išpažintis tokį gailestį puoselėja.

Nežiūrint tų klaidų, Liebmanas teisingai pastebi, kad dažnai mūsų išpažinties praktika yra per daug paviršutiniška, kad, išpažinti atlikdami nerūpestingai, neieškome gilesnių savo prasikaltimų priežasčių. Bet tai yra mūsų, ne atgailos sakramento, kaltė. Išpažinties esmei kaip tik priklauso kruopštus savo sąžinės patikrinimas ir rimtas noras pasitaisyti. Todėl, ne pačią išpažintį atmesdami, bet savo išpažinties praktiką kritikuodami, randame šias Liebmano idėjas išpažinčiai artimas bei naudingas.

Pirmoji idėja – surasti gilesnius nusikaltimų motyvus bei priežastis. Antroji – iš nusikaltimų *išaugti*. Trečioji – ne tiek vengti blogio ar slopinti polinkius, bet daryti gera, polinkius gera kryptim lenkiant. Visos šios mintys – rūpestingas savęs pažinimas, tobulėjimas bei pozityvios pastangos – yra pačiai krikščionybei artimos.

Gilesnis savęs pažinimas

Vienkartiniai veiksmai gali būti praeinantys reiškiniai, bet pasikartojimas rodo, kad tie veiksmai yra tapę mūsų dalimi. Jais blogis mumyse įsikūnija. Todėl yra ypatingai svarbu suprasti pakartojamų blogų veiksmų priežastis. Jomis blogis į mus atveria sau duris.

Į klausimą, kodėl pakartotinai taip blogai darėme, randame tris atsakymus: pirmą – bendrą, antrą – *veiksmui* specifiską, trečią – *įpročiui* specifiską. Bendrai atsakome, kad ligi šiol per mažai buvome rūpestingi to įpročio išvengti arba iš jo pasitaisyti. Jei būtume rūpestingesni, gal to dabar jau nebedarytume. O pakankamai nesirūpinome dėl to, kad sielojomės visa eile kitų dalykų – pragyvenimu, pasilinksminimu ir t.t.

Tuo atsakymu mes tesužinome, kodėl mes bendrai nepasitaisėme. Bet

kodėl mes šį atskirą veiksmą padarėme? Todėl, kad šiai progai ar anai provokacijai pasitaikius, nesusivaldėme ir apsisprendėme taip daryti.

Paviršutiniškai galvodami, dažniausiai pasitenkiname šiais dviem atsakymais: bendruoju ir veiksmui specifisku. Jie yra svarbūs, bet jų neužtenka. Pats svarbiausias klausimas yra, *kokio motyvo įtakoje* mes taip nusiikalstame. Atsakymas priklausys nuo įpročio rūšies. Lengvai užpykstame ar užsispiriame, nes gal jau nuo mažens iš savivalės pripratome būti diktatoriai. Apkalbame gal dėl to, kad, prieš kitus pasirodydami *ši tą* žina, ko kiti nežino, tuo norime atsverti savo vaikišką nereikšmingumo jausmą. Destruktyviai kritikuojame gal dėl to, kad norime prieš kritikuojamus pranašesni pasirodyti ir bent taip savimi pasitenkinti, nes neišmokome pozityviom pastangom užtarnautą savo vertę pajusti. Dažnai, jei ne visada, įpročio šaknis glūdi jau pačioje vaikystėje, gal tik kiek kita forma. Paprastai keli įpročiai eina iš to paties pagrindinio motyvo.

Psichoanalizės vartoti įpročiams ir polinkiams atrasti nereikia, tačiau mūsų įpročių išgyjimas sekė bendrus psi-

chologinio ir moralinio charakterio susiformavimo dėsnius, kurių pažinimas mums labai padėtų save suprasti.

Labai dažnai tokių įpročių priežasčių suradimas parodys mums, kaip mažai mūsų dvasinės gelmės yra persisunkusios tikru krikščionišku savo paties, kitų, įvykių ar daiktų vertinimu – kaip labai jos yra egocentriškos. Tai neturėtų mūsų desperatiškai nugąsdinti, bet pakankamai stipriai sukrėsti, kad nebebūtume tokie lengvabūdiški ir nerūpestingi, kaip ligi šiol. Svarbiausias mūsų darbas yra savęs kūryba, o vietoj to ar mes nestatėme Babelio altorių, ant kurių aukojame net save?

“Išaugimas”

Liebmanas pailiustravo, kaip, suradus sąmonėje užslopintą neurozės priežastį, neurozė pradingo. Kaip dažnai taip greitai ir lengvai psichiniai pagyjama, tesprendžia psichiatrai. Moraliniai pasitaisyti negalima automatiškai. Tam reikia daug sąmoningų pastangų. Ydos motyvų pažinimas nėra pasitaisymas, bet pagrindas pasitaisyti. Tik supratę, *kodėl* mes taip darome, galime sužinoti, *kaip* pasitaisyti.

Žmogus negimsta su ydomis. Tik ilgainiui vietoj tvarkingos meilės suklesti savimeilė, vietoj savarankiškumo – savivalė, vietoj savigarbos – ambicija, vietoj atsižvelgimo į kitus – savanaudiškas noras kitiems patikti.

Išaugimo procesas yra atvirkščiai proporcingas įpročio išgyjimo procesui. Savivalis, kuris jau vaiku būdamas turėjo išmokti ne visada pildyti savo užgaidas ir kai kada pildyti kitų valią, bent suaugęs turi pereiti tą auklėjimo kelią. Vaikas, dėl tėvų per didelės globos ar savo nedrąsumo užaugęs nesavarankiškas, silpnavalis, lengvai pasiduodąs kitų blogai įtakai, privalo bent suaugęs sąmoningom pastangom tapti savarankiškesnis.

"Kodėl neinate sekmadienį į Mišias?" – viename pokalbyje paklausiau augalotą katalikų anglų karį Vokietijoje. "Bijau kitų" – buvo jo atsakymas. "Ar esate tikintis?" – "Taip". Įsitikinimas vis dėlto nebuvo pakankamai stiprus atsverti vaikišką baimę. Vienintelė priemonė iš to išaugti – stiprinti įsitikinimus ir mažinti pajukos baimę.

Pozityvios pastangos

O kaip išaugti? Įprastas iš nuodėmių pasitaisymo būdas yra vengti į jas vedančių progų bei provokacijų. Tai teisinga. Tuo būdu skainiojami lapai, tikint, kad vieną dieną dėl to medis nudžius. Tačiau yra dar tikslesnis būdas, būtent, eiti prie šaknų, t. y. paveikti pačius motyvus – ir tai ne juos slopinant, bet kreipiant gera linkme.

Psichiatrai teigia, kad yra protiniai susirgusių dėl to, kad jie sąmonėn užslopino problemas, kurias turėjo išspręsti (Jung'o ir kitų tvirtinimu, prie to gali prieiti ir žmogus, kuris bando giliausią gyvenimo prasmės problemą

užslopinti Dievo nepripažinimu). Užslopinatos problemos nėra išspręstos problemos nė pas sveikuosius; pavyzdžiui, puritoniška laikysena lyties atžvilgiu kliudo normalų asmenybės išsivystymą.

Panašiai ir pasitaisymo pastangose vengti nuodėmių neužtenka. Motyvus nepakanka slopinti. Tiems reikia duoti tinkamą kryptį. Taip ir mes, norėdami pažinti ydų priežastis, neieškokime, *kur blogis slėpėsi, bet kur trūko gėrio*. Savimeilė rodo trūkumą tikros savęs ir kitų meilės; savivalė – tvarkingo savarankiškumo; savanaudis noras kitiems patikti – atsižvelgimo į kitus; o viskas drauge – stoką *subrendimo meilėje, išeinant iš siaurų egocentriškų emocijų ir interesų*. Ne savimeilę slopinant, bet savo šeimos, darbovietės ar bendruomenės rate kitais besidomint, besirūpinant ir jiems pagelbstint, subręstama meilėje.

Išpažintis ir gyvenimas

Bet ar mes nenukrypome nuo temos? Juk pradžioje ryžomės kalbėti apie išpažinties praktiką, o kalbėjome apie pasitaisymą. Vis dėlto nenukrypome. Ir štai dėl ko. Išpažinties praktiką galima tik tada pataisyti, kai stengiamasi pasitaisyti. Išpažinties tema nėra atskiras dalykas. Visi išpažinties praktikos trūkumai, kuriuos Liebmanas suminėjo, kyla kaip tik tada, kai išpažintis tampa atskirta nuo gyvenimo, t. y., kai ji "atliekama" per keletą minučių ir po to grįžtama prie įprasto gyvenimo... iki kitos išpažinties.

Išpažintis yra laikas, kada mūsų nuolatinis noras pasitaisyti randa pilniausią išraišką, ir kur, sąžinės apžvalgai ir širdies gailėsčiui liečiant praeitį, o pasiryžimui pasitaisyti – ateitį, susikaupia visas mūsų gyvenimas.

JUOZAS PRUNSKIS

AMŽINYBĖS MOZAIKA

Europos širdyje, Berlyne, pirmojoje šio šimtmečio pusėje gražia savo religine veikla daugelio simpatijas pelnęs ir giliai prasmingus savo dienoraščio užrašus palikęs kun. Sonnenschein rašė:

- Tik katedrų atodūsiuose auga nenugalima, visada jauna, nepalaužiama valia ir pagarba gyvenimui.
- Tai reiškia, tik pakeldamas galvą į aukštyn besistiebiančius bokštus, rodančius į kitą gyvenimą, žmogus pilniau suvokia šio gyvenimo prasmę ir randa jėgos savo dienas tvarkyti pagal tuos principus.

Kai Napoleonas II, vos tebūdamas 21 m. amžiaus, jau turėjo žvelgti mirčiai į akis, sunkiai sirgdamas Schoenbrunno rūmuose, paprašė, kad iš Parmos atgabentų paausiuotąjį lopšį, kurį jam, vos gimusiam, padovanojo Paryžiaus miestas. Su ašaromis akyse jis žvelgė į tą lopšį, tardamas:

- Štai mano gyvenimo ribos: ši lova, kuri greitai bus mano mirties patalas, ir tas auksinis lopšys. Tarp jų glū-

di mano 21 amžiaus metai, mano vardas, manasis nepasisekimas.

Kai tiek daug mums artimų, mūsų amžiaus ar net dar jaunesnių asmenų krinta, mirties angelo pabučiuoti, mes labai ryškiai jaučiame, kad tasai kelias tarp lopšio ir karsto toks trumpas ir netikras, ir mūsų sielose iškyla nenumaldomas noras ieškoti pastovių, amžinųjų vertybių.

Rašytojas Renė Bazin viename savo romane į mokytojo Baltin lūpas įdėjo tokią trumpą, bet prasmingą ryto maldą:

- Dieve Tėve — Tu esi galybė. Dieve Sūnau — Tu esi žodis. Dieve Šventoji Dvasia — Tu esi meilė. Dieve Trejybėje, padėki man mano kasdieniniame darbe.

Kasdienybė įgauna naują prasmę ir naują vaisingumą, jeigu ji būna amžinybės pašventinta, jeigu žmogus nepasimeta dienos smulkmenose, jeigu jis nesusiaurėja tik iki gyvulio vegetatyvinio gyvenimo, jeigu jisai atsisako savo gyvenimo tėkmę aukoti dienos stabams.

Apie diakoną Euplijų skaitome, kad 304 m. kankinimų metu teisėjas jam pasakė:

- Skurdžiau, garbink dievus: Marsą, Apoloną, Eskulapą.

Euplijus atsiliepė:

- Aš garbinu Tėvą, Sūnų ir Šventąją Dvasią. Kitokių dievų nėra.

Teisėjas pakartotinai pareikalavo, kad jisai aukotų dievams. Į tai atsiliėpdamas, šventasis kankinys tvirtai pareiškė:

- Dabar aš aukoju save patį Kristui, savo Dievui.

Moderniojo gyvenimo stabai nekartą iš mūsų pareikalauja aukos. Ar mes įstengiamo tokiu pat ryžtu aukoti save Kristui?

Prancūzijos karalius Pilypas IV (1284-1334) dėl savo šaunios išvaizdos jau nuo vaikystės buvo pramintas gražiuoju. Kartą motina paėmė jo galvą tarp savo rankų ir, žiūrėdama į jį, džiaugsmingai kalbėjo:

– Vaikuti, kaipgi tu gražus!

Berniukas greitai atsiliepė:

– Mama, aš gi esu tik tavo paveikslas.

Kiekvienas mes esame neblogiausios nuomonės apie save. Gal kartais ir per daug save vertiname. O ar ateina kada nors mintis, kad juk mes esame tik Viešpaties atspindys, paveikslas, kuris turi būti išsaugotas nesugadintas ir dar naujais bruožais pagražintas?

Šv. Leonas perspėja:

– Krikšto sakramentu tapai Šv. Dvasios bažnyčia. Taip aukšto svečio neišvaryk iš savo širdies kokiais nors blogais veiksmais.

Didysis konvertitas Newmanas meldėsi:

– Apšvieski mane savo nesutvertuoju žibėjimu, apvalyki mane savo nesutvertojo šventumo dvelkimu, pa nerki mane į save ir leiski man gerti, kiek mirtingasis tik galėtų trokšti, iš savo malonės taurių, pripildytų tavo amžinosios meilės.

Virš Fiesolės pranciškonų vienuolyno vartų yra užrašyta:

– Dievas – vienintelis. Jeigu Jis būtų mano priešas, kas mane išgelbėtų? Vienintelė mano siela. Jeigu ją prarasčiau, kas gi man bepasiliktų?

Kai Napoleonas buvo ištremtas į Šv. Elenos salą, prie jo buvo generolas Bertrand. Jis buvo netikintis ir kartą Napoleonui pasakė:

– Kas gi yra Dievas? Juk jūs jo nematėte!

Į tai Napoleonas atsiliepė:

– Juk jūs ir mano dvasios nematėte.

o vis dėlto po mano ginklo žygių ir pergalių kovos lauke esate pasakęs, kad aš esu didžios dvasios žmogus. Bet kas gi manosios pergalės prieš Visagalio darbus? Ką gi reiškia garsiausi kovų laimėjimai prieš žvaigždžių bėgimą? Jeigu jūs iš didelių žmogaus darbų išvedate, kad jame yra didi dvasia, kurios jūs nematote, tad kodėl iš didingų Sutvėrėjo darbų negalėtume prieiti išvadą apie nematomo Sutvėrėjo buvimą?

Prancūzų rašytojas Aleksandras Dumas kartą pas vieną turtingą bankininką buvo prie vaišių stalo. Pasikalbėjimo metu buvo nukrypta prie temos apie Dievą. Ten buvęs vienas generolas prasitarė:

– Juokinga, kad mūsų laikais dar užsiimama tokiais prietarais. Aš to paslaptingojo "Ko nors", kas vadinama Dievu, absoliučiai negaliu įsivaizduoti.

Rašytojas Dumas jam davė kiek brutaliai, bet aiškiai pamoką, tardamas:

– Pone generole, aš savo namuose turiu du medžioklės šunelius, o taip pat ir papūgą, kurie yra tokios pačios nuomonės...

Šv. Augustinas, daug pats išgyvenęs ir patyręs, prie tos pačios išvados prieina daugiau iš psichologiško taško, sakydamas:

– Ar sieki amžinojo džiaugsmo? Tai laikykis to, kas yra amžina.

Kai užpuolėjas atentato metu mirtinai sužeidė taurųjį Ekvadoro prezidentą Garcia Moreno, prieš užmerkdamas akis tas neužmirštas valstybininkas dar galėjo tvirtai pasakyti:

– Dios no muere! Dievas nemiršta!

Gilus tikėjimas jam buvo kelrodis ir tvirtybė gyvenime ir mirtyje.

Vokiečių dvasinio gyvenimo mokytojas Anton Koch pasakoja šitokią atsitikimą. Ištikima, mylinti motina gulė-

jo mirties patale. Prie jos lovos budėjo duktė. Naktį, jau visai arti mirties, ligonė išsitiesė, išmeigė žvilgsnį į tolumą ir tyliu, nuostabiu džiaugsmu sušuko:

— O, kaip amžinasis Dievas yra visada jaunas!

Kai Napoleonui gimė taip labai lauktas sūnus, vadinamas Romos karalium, jis paėmė jį ant rankų, išėjo į Louvro rūmų balkoną ir susirinkusioms minioms sušuko:

— Dabar ateitis yra mano!

Šitaip džiaugsmingai gali šaukti kiekvienas, kuris tiki, kuris jei ne į rankas, tai į širdį gali priimti Dieviškąjį Sūnų ir kurį žemės kelyje gaivina ir stiprina tikėjimas Tėvu, kurs yra danguje.

Yra užsilikęs pasakojimas, kad šv. Pranciškus Asyžietis turėjęs apreiškimą, kurs jam užtikrinęs, jog po mirties jis pateks į rojų. Tas apreiškimas taip pradžiuginęs šventąjį, kad jis visą savaitę iš džiaugsmo ašarodamas ir dainuodamas vis kalbėjęs:

— Rojus! Rojus! Mes įeisime į rojų! Ką man reiškia visi kiti dalykai, jeigu ateis diena, kai būsiu rojuje!

Šv. Teresėlė taip pat gaivinosi amžinojo buvimo su Dievu laukimu. Ta mintis jai ir kitoms didžios dvasios asmenybėms atnešė tiek daug ryžto ir jėgos.

Antra vertus, vien žemėje sukonzentruotos viltys daugelį apvylė. Istorijoje užsiliko žinia apie kalifą Abderahmaną, išgyvenusį 72 metus ir mirusį 961 m. po Kristaus. Tai buvo šaunus valstybininkas, meno ir mokslo puoselėtojas, didžiai pavaldinių gerbiamas ir mylimas, persisotinęs visokiausiais smagumais, kokius tik žemė gali duoti, Jis išbuvo valdovu 50 metų ir prisipažino, kad tame laikotarpyje gal nė

keturiolikos pilnų dienų nėra buvęs laimingas.

Šv. Ambraziejus, aiškindamas psalmes, yra pasakęs:

— Kaip Dievas yra be nuodėmės, taip ir tas, kuris yra sutvertas panašiu į Jį, turi būti be nuodėmės.

Tai nėra tik logiškas, bet drauge ir psichologiškas reikalavimas, nes mūsų laimė ir čia, ir ten priklauso nuo mūsų ryšio su Dievu.

Teisingai kard. Faulhaberis pasakė, kad žmogaus sieloje šviečia sąžinė, kaip Dievo šventumo atspindys. Ji šviečia tol, kol švariai atspindi Dievą. Tad su Platonu galime skelbti, kad Dievas yra mūsų pradžia ir pabaiga. Jis yra neapbrėpiama didybė, bet mums prieinama. Teisingai indų priežodis skelbia mintį, lyg paties Dievo tariamą:

— Dangus ir žemė Manęs negali apimti, bet Mane apima širdis to, kurs Mane myli.

Britų laisvamanis Collin kartą susitiko savo pažįstamą darbininką, einantį į bažnyčią. Norėdamas pasišaipyti iš to tikinčiojo, laisvamanis tarė:

— Tai kaipgi tasai tavo Dievas atrodo, ar jisai didelis, ar mažas?

— Žinai, tamsta, Jisai yra toks didelis, kad tamstos galva Jo negali apimti, bet drauge yra ir toks mažas, kad gali gyventi mano širdyje.

Collin vėliau prisipažino, kad visi mokslieškieji bedievybės paneigimai jam nebuvo padarę tokio įspūdžio, kaip šis paprasto darbininko atsakymas.

Prancūzijos socialinio gyvenimo pionierius Ozanamas pasakoja, kaip tas žymusis mokslininkas Amperas kartais suimdavo savo kaktą rankomis ir sušukdavo:

— Kaip didis, Ozaname, yra Dievas, ir kaip menkas mūsų žinojimas!

NEKRIKŠTYTOJI KRIKŠČIONĖ – SIMONE WEIL

ALFONSAS GRAUSLYS

VENA labai įdomių pirmosios šio šimtmečio pusės asmenybių buvo Simone Weil. Nors apie ją vakarų pasaulyje jau yra nemaža rašyta ir vis dar teberašoma, bet mūsų tautiečiams ji beveik nežinoma, nes niekur lietuviškoje spaudoje apie ją neteko užtikti straipsnio. Kadangi šių metų rugpiučio 24 d. sueina dvidešimt metų nuo jos mirties, tai bus pravartu šia proga šiek tiek daugiau su ja susipažinti.

Išorinio gyveninio rėmai

Simone Weil, Prancūzijos žydaitė, yra gimusi 1909 m. vasario 2 d. Paryžiuje, kultūringoje, bet ateistinėje gydytojo šeimoje. 1931 m. baigusi pagarsėjusį Prancūzijoje universitetą École Normale Supérieure, keletą metų ji mokytojauja įvairiose gimnazijose, dėstydamą filosofiją ir graikų literatūrą, negalėdama niekur ilgiau sustoti dėl savo skirtingo ir kitiems nesuprantamo vidaus pasaulio. Savo originalumu ir kraštutinumais ji stebindavo ir "piktindavo" mokytojų tarybas.

Šalia dėstymo ji domisi socialiniais klausimais, bendrauja ir veikia su darbininkija ir kartais, niekur nedėstydamą, dirba fabrikuose. 1936 m. kilus Ispanijoje pilietiniam karui, tų socialinių nuotaikų vedama, ji išvyksta Ispanijon kariauti kairiųjų pusėje, bet, jais nusivylusi, po dviejų mėnesių grįžta Prancūzijon.

1938 m. mistinių pergyvenimų dėka ji priartėja prie katalikybės, bet sustoja ant Bažnyčios slenksčio. Po dvejų

metų kare su Vokietija Prancūzijai žlugus, ji su tėvais apsigyvena Marselyje, vokiečių neužimtoje ir Vichy prancūzų valdomoje dalyje. Būdama žydė, valdžios įsakymu išvyksta dirbti į provincijos vynuogynus, kur susipažįsta su katalikais intelektualais ir su Marselio dominikonų viršininku tėvu J. M. Perrin.

1942 m. gegužės mėnesį Simone persikelia su tėvais į Niujorką, o iš ten rudenį viena vyksta į Londoną drauge su Laisvųjų Prancūzų Komitetu dirbti Prancūzijos išlaisvinimui. Ten nuvykusi, po metų miršta Ashforde 1943 m. rugpiučio 24 d., sulaukusi vos 34 m. amžiaus.

Netrukus po S. Weil mirties, naudojantis jos užrašais, dienoraščiais ir straipsniais, išleidžiama keliolika knygų prancūzų kalba religiniais ir socialiniais klausimais. Tos knygos, kurios buvo išverstos ir į kitas kalbas, atskleidė visuomenei labai originalų ir turiningą S. Weil vidaus pasaulį. Ir šis straipsnis lietuvių kalba atsirado tam, kad mūsų visuomenė būtų šiek tiek supažindinta su šia asmenybe.

Artimesnis žvilgsnis į S. Weil asmenybę

Šiuo artimesniu žvilgsniu norime susipažinti su S. Weil dvasios pasauliu ir su visa tuo, kas jos asmenybę išskiria iš kitų.

Gimusi inteligentiškoje šeimoje (jos brolis buvo talentingas matematikas ir jau profesoriavo, teturėdamas 20 m. amžiaus) ir viskuo labai domėdamasi, daug skaitydama bei lavindamasi, ji

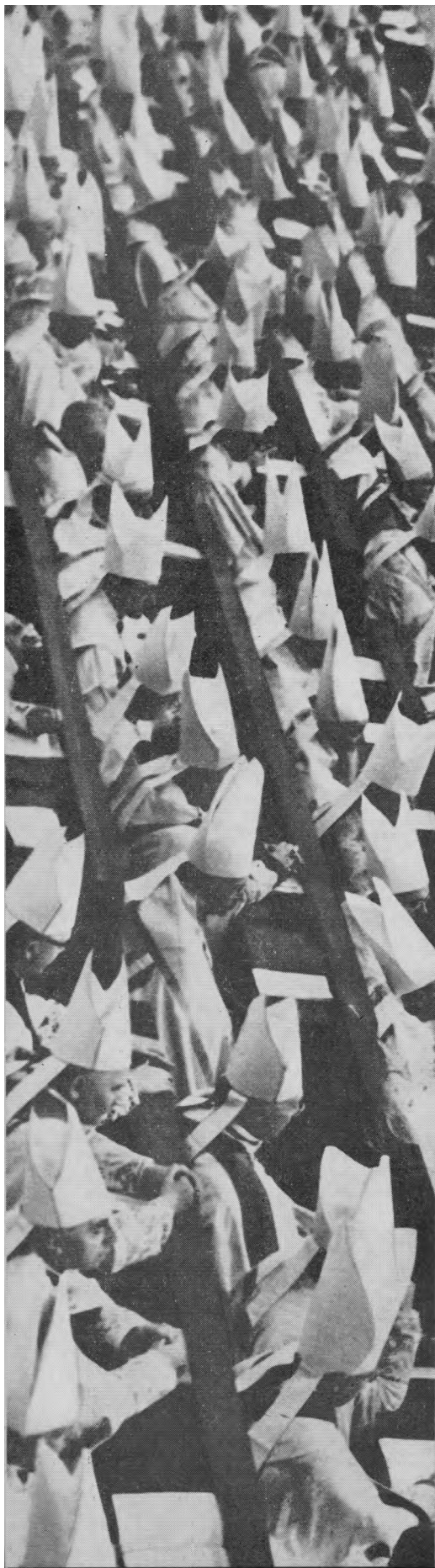

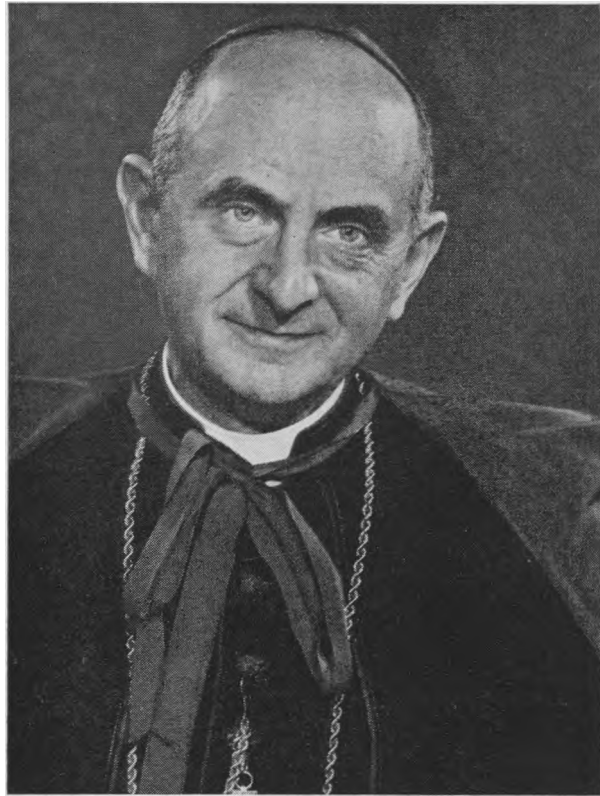
Pavasaris prie Lincoln parko (aliejus)

JADVYGA PAUKŠTIENĖ, dailininkė, tapytoja, mokėsi Kauno "Aušros" mergaičių gimnazijoje ir Kauno meno mokykloje, kurią baigė 1938 m., įsigydamą tapybos specialybę. 1939 m. meno studijas gilino Paryžiuje. Išvykusi iš Lietuvos, dėstė piešimą Vokietijoje, lietuvių gimnazijoje. Nuo 1955 m. dėsto tautodailę Čikagos aukštesniojoje lituanistikos mokykloje. 1937 m. Paryžiaus pasaulinėje parodoje laimėjo aukso medali už kilimo projektą. Yra dalyvavusi daugelyje meno parodų Vokietijoje ir Amerikoje. Išėjusi iš impresionistinės mokyklos, surado individualų tapybinį braižą, teikiantį jos kūriniams daug dramatinės jėgos ir ekspresyvos išraiškos.

Gegužinė ant pievutės (akvarelė)

Naujasis popiežius Povilas VI, tur būt, yra labiausiai kvalifikuotas asmuo tęsti Jono XXIII pradėtąjį Bažnyčios sumoderninimo darbą ir galutinai realizuoti jo drąsiai paskelbtas naujas idėjas. Jau pirmomis savo popiežiavimo dienomis Povilas VI įrodė, kad jo rankos nebus surištos senu, atgyvenusiu tradicijų. Tikimasi, kad jis savo asmenyje sugebės sujungti Pijaus XI valią, Pijaus XII mokslą ir Jono XXm širdį. Jau ir pasirinktas Povilo vardas nusakoma jo ateities veiklos gaires. Juk Povilas yra vadinamas tautų apaštalu, savo doktrina siekęs Bažnyčios vienybės ir davęs jai tarptautinį charakterį. Yra žinoma, kad kardinolo Montinį idėjos jau pirmiau kartais būdavę labai pažangios, bet ne visuomet galėjusios būti įvykdytos. Dabar jo rankos jau bus laisvesnės skleisti tas idėjas ir siekti, kad Bažnyčios gyvenimas eitu drauge su besikeičiančiais laikais ir klestėtų vis naujais žiedais.

Muziejų apleidžiant (aliejus)

buvo aukštos inteligencijos ir aukšto išsilavinimo asmenybė. Mokėdama senąsias sanskrito, graikų ir lotynų kalbas, o iš naujųjų – ispanų, italų, vokiečių, anglų ir gimtąją prancūzų, ji įsigyja gilesnį filosofinį išsilavinimą. Gilindamasi į graikų filosofų, ypač Platono, raštus (Aristoteliui ji nepasitikėjo) ir skaitydama graikų poetus, ji paruošė savo dvasią evangelijai, kurioje, jos pačios žodžiais, išsipildė Platono nujautimai apie žmonijos Gelbėtoją.

Nors ji buvo žydė, bet labai nežydiškų nuotaikų. Ji ypač biauřėjosi biblinių laikų žydų tauta, kuri S. Įstatymo Šventraščio liudijimu, tada pasižymėjo dideliais žiaurumais.

Visą gyvenimą joje labai giliai reikėsi socialinis jausmas ir solidarumas su visais kenčiančiais. Kaip barometras į oro atmainas, taip ji jautriai reagavo į pasaulio nelaimes ir katastrofas. Matydama visose santvarkose vieną ar kitą neigiamą dalyką, ji į kiekvieną neigiamybę reagavo, protestavo, maištavo, todėl buvo antimarksistė, antifasistė ir antikapitalistė.

Ji buvo tokio charakterio ir tokio intelektualinio nusiteikimo, kad jautė būtinumą ieškoti tiesos ir, ją suradus, drąsiai, be jokių kompromisų didžiuose ar mažuose dalykuose, ją skelbti. Daugumos pritarimas kokiai nors apvalkiotai "tiesai" jai nedarė nei įspūdžio, nei įtakos. Ji nebuvo minios žmogus, ji buvo visai kitokia negu kiti, todėl buvo nuolatiniam "karo stovyje" su savo aplinka. Tai buvo tikras originalas, keistuolė. Ir išorine išvaizda ji iš kitų išsiskyrė, dėvėdama tamsius rūbus ir visai nekreipdama dėmesio į madas. Jos originalumas pasireiškė ir ligistu pasibiaurėjimu bet kokiais pasibučiais.

Taip pat labai keista jos laikysena katalikybės atžvilgiu, tasai jos vidaus dvilypumas ir suskilimas, padarė ją kontroversine asmenybe. Visuomenė ją skirtingai vertino ir dėl jos ginčijosi: vieni joje matė kažkokį ligistą dvasios pasireiškimą, o kiti, kurių buvo nedaug, po tais neįprastais išoriniais pasireiškimais jautė nerimąjančią ir, tartum vulkanas, pulsuojančią turtinę ir labai gilią asmenybę.

Jos religinis pasaulis

Kaip esame minėję, S. Weil augo ateistinėje šeimoje, todėl jokio religinio auklėjimo ar kokių nors religinių įtaigų vaikystėje nebuvo gavusi. Ir aukštoji mokykla, ir filosofas E. Alain, pas kurį ji studijavo, buvo religijai nepalankios pozityvistinės krypties. Tad dėl to yra dar nuostabesnis tasai mistiškas Dievo išgyvenimas, kai josios siela, tartum saulės gaivinamas pumpurais, atsiskleidžia antgamtiniam pasauliui. Ji pasipasakoja, kad tai įvyko, deklamuoiant mintinai išmoktą vieno religinio anglų poeto eilėraštį, vardu "Meilė". Tada "pats Kristus nužengė ir mane laimėjo sau... pajutau meilės artimybę, panašią į mylimo veido šypsni". Šią paslaptingą Dievo artimybės išgyvenimą lydėjo ir kiti, jos pačios siekiami gilūs religiniai išpūdžiai. Pvz. 1937 m. ji dvi dienas praleidžia Asyžiuje ir tenai Angeliškosios Marijos bažnyčioje, kažkokios jėgos verčiama, pirmą kartą gyvenime atsi-klaupia. Asyžius tampa jos sielos tėvynė. 1938 m. didžiąją savaitę ji praleidžia garsioje benediktinų Solesmes abatijoje, kur, paveikus liturgijos žodžiams ir melodijoms, visam jos gyvenimui įsminga mintis apie Kristaus kančią. Tačiau ir po tų išpūdžių bei pagrindinio Kristaus artimybės išgyvenimo ji maldos, tiesiogine prasme,

vengė, nes bijojo, kad maldos įtaka gali paveikti jos objektyvius religinius svarstymus. Dėl panašių priežasčių ji vengė ir pažinčių su religiniais nusiteikusiaisiais asmenimis. Bet pripuolamai susidūrusi su "Tėve mūsų" malda, parašyta originalia graikų kalba, ji taip ją susižavė, kad pradeda kas rytą labai atidžiai ją kalbėti. Ji prisipažįsta, kad tokio kalbėjimo metu nekartą yra pajutusi tikrą Kristaus artumą ir dar daug realiau, išpūdingiau ir aiškiau negu tada, kai pirmą kartą savo dvasios akimis išvydo Kristų.

Pažintis su tėvu J. M. Perrin (1941 m.) teikė jai vis daugiau progų orientotis savo padėtyje krikščionybės atžvilgiu. Išvykdama iš Prancūzijos, savo ilgame laiške tėvui Perrin duoda gilią psichologinę apyskaitą, paaiškindama savo religinį stovį. Iš to laiško aiškėja, kaip labai ji priartėjo prie krikščionybės, savo dvasia tapdama tikra krikščione. Taip pat paaiškėja ir tai, kodėl ji nepriėmė krikšto ir pasiliko tik pusiau konvertite.

Įtikėjusi ir įsitikinusi Kristaus dievybe bei Jo buvimu Svenč. Sakramente, tėvui Perrin laiške pasisako turinti vilties, kad jos širdis visam laikui priklausysianti altoriuje išstatytam Švenčiausiam Sakramentui. Ji esanti radikalai įsitikinusi, kad teverta domėtis tik Dievu, bet absoliučiai nieku kitu. Vis dėlto ji krikšto nepriėmė ir, anot tėvo Perrin, pasiliko lyg varpas, šaukiantis kitus į bažnyčią, o pats pasiliekaš šalia. Krikšto ji nepriėmė ne iš piktos valios. Laiške tėvui Perrin taip ji apie tai sako: "Nė kartą, nė vieną valandėlę nejaučiau, jog Dievas nori, kad atsirasčiau Bažnyčioje. Nė kartą nesu dėl to suabejojusi. Manau galinti pagaliau tvirtinti, jog Dievas nenori, kad atsirasčiau Bažnyčioje... Tačiau esu pasirengusi paklausti įsakymo (Die-

vo, A. G.), koks jis bebūtų". Be to, jos dvasios gelmėse glūdėjo įsitikinimas, kad ji yra pašaukta būti krikščione šalia Bažnyčios. Ji savyje nešiojo "religio perennis — amžinos religijos" sąvoką, pagal kurią Dievo apreikšta religinė tiesa yra išbarstyta po visas religijas, visais amžiais. Ji netapo oficialia katalike, nes, kaip ji pati pasisako laiške tėvui Perrin, kai kas Katalikų Bažnyčioje jai nepatiko, su kuo ji negalinti sutikti. Jai nepatiko pirmųjų amžių Bažnyčios artimi ryšiai su Romos imperija. Dar labiau nepatiko prievarta ir moralinis spaudimas tikėjimo klausimuose (inkvizicija, ekskomunikos). Būdama nepalanki Aristoteliui, nepalankiai vertino ir tomizmą bei neotomizmą. Šiuo atžvilgiu ji tiesioginiai nenusikalto Bažnyčiai, nes čia minėti dalykai gali būti nagrinėjami ir diskutuojami, tačiau jos pažiūroje į krikščionybę buvo kai ko, kas neatitiko oficialaus Bažnyčios mokslo, kas dvelkė klaidatikybe. Pvz. ji atmetė beveik išties Senojo Testamento Šventraštį. Ji perdėjo mistikų reikšmę krikščionybėje, tvirtindama, kad tik jie buvo tikrojo dvasios gyvenimo nešėjai bei ugdytojai. Ji blogai suprato ir Dievo Apvaizdą, nes viskas, anot jos, Dievo sutvortoje gamtoje yra valdoma būtinumo. "Teesie Tavo valia" — šie maldos žodžiai esąs sutikimas su tuo būtinumu. Dėl to tarp tikėjimo ir mokslo negalį būti ginčo, mokslo objektas esąs matematiškas būtinumas gamtoje, nuo kurio Dievas atsiribojo, leisdamas jam vykti. Bet kadangi taisai būtinumas, tie gamtos įstatymai yra išmintis, kylanti iš Dievo, tai mokslininkas, savo protu į tą išmintį gilindamasis, susiliečia su Dievu. Tad mokslas turi religinį atspalvį.

Mokslo ir krikščionybės paslaptys, tų dviejų sričių santykiai, ją domina

ir kankina visą gyvenimą. Ji akiai negarbina mokslo, bet kritiškai žvelgia, į jį ir į jo kuriamą naujų laikų civilizaciją. Ji žino, kad ir mokslinė pasaulėžiūra turi savų prietarų ir silpnai pagrįstų prielaidų.

Giliai tikinčiomis akimis žiūrėdama į krikščionybę, ji iš kiekvieno krikščionio radikaliai reikalavo šventumo. Taisai šventumas, anot jos, turėtų būti kiekvienam krikščioniui taip savas ir suprantamas, kaip kareiviui drąsa ar mokslininkui kritiškumas. Šventume žmogus turįs pakelti nelaimę be suraminimo. Ji yra sukūrusi tikrą nelaimės ir kančios mistiką, pagal kurią kančia yra toks pat maistas dvasiai, kaip duona kūnui. Duona ir kančia kylančios iš Kristaus, ir kai Kristus į mus meta akmenį (t. y. leidžia kančią), drauge su tuo į mus smingančiu akmeniu įžengia ir Jis pats. Jeigu mes nešiotume šarvus, apsaugojančius nuo tų akmenų, tai turėtume juos nusiimti ir numesti. Dėl to S. Weil pasisako, kad ji kasdien Dievui dėkojanti už nelaimės dovaną. Ši padėka tai nėra kančios nepatyrusio asmens romantiška svajonė, nes visą gyvenimą ji dėl nežinomos priežasties kentėjo labai didelius galvos skausmus.

Jos religinis gyvenimas buvo gilus. Iš jos spinduliavo dvasingumas ir, anot G. Thibon, niekada žodis "antgamtiškumas" jam nepasirodęs labiau pripildytas realybės, kaip po susitikimo su ja. Dėl to ir jos dienoraščių mintys dvelkia gilia religine mistika.

Šis jos religinis gilumas yra tuo nuostabesnis, kad jos gyvenimą nulėmęs ir į religiją nukreipęs pirmasis Kristus išgyvenimas įvyko tada, kai dar beveik jokių religinių įtaigų ji nebuvo paliesta. Nenuostabu, kad ji save klausė: "Jeigu Dievui paklusti galima tik gavus įsakymą, tai kaip galėjo

įvykti, kad tokį įsakymą gavau anksčiau tyboje jaunystėje, kai dar buvau ateiste?"

Jos socialinė veikla

Jau esame minėję S. Weil susidomėjimą socialiniais klausimais, bet ji ne tik jais domėjosi, bet ir dirbo šioje srityje. Jos socialiniai nusiteikimai tartum debesys temdė jos džiaugsmo saulę. Kartą ji sakė vienam studentui: "Kaip jūs galite juoktis, kai Kinijoje vaikai miršta badu?" Dėl to, nuolat atsisakėdama, nuo savęs maisto nutraukdama, ji vis stengėsi kitiems padėti, tokiu būdu sutaupyti pinigus išdalindama vargšams. Dėl tokio socialinio nusiteikimo ji karo metu griežtai laikėsi maisto racionavimo. Jos sąžinė neleido nieko pirkinėti juodoje rinkoje. Čia dalinai reikėsi ir ta mirties jos kančios mistika, kai viename savo laiške pasisako, kad nuo ją apsedusio skausmo (dėl vargingos pasaulio padėties karo metu) tegalinti išsivaduoti, pati kentėdama.

Jos socialinė veikla pasireiškė kalbantis ir diskutuojant su darbininkija valgyklose bei susirinkimuose. Jokiai politinei partijai nepriklausydama, ypač ji domėjosi profesinėmis darbininkų sąjungomis. Norėdama geriau pažinti darbininkijos padėtį ir darbo sąlygas, 1934-35 m. ji dirba paprasta darbininke metalo, o vėliau automobilių Renault fabrike. Būdama silpnos sveikatos, ten dirbdama, turėjo daug vargo pakelti, bet užtat pažino darbininkijos nuotaikas, psichologiją, galvosena ir darbo sunkenybes. Nenuostabu, kad tokiu patyrimu dvasiniai praturtinta ir darbininkijos klausimais dar labiau susidomėjusi, ji paliko daug šios rūšies medžiagos straipsniuose, užrašuose ir dienoraščiuose. Visą tą medžiagą surinko, sutvarkė ir

knygomis išleido jos gerbėjai — katalikai intelektualai. Tokių knygų išleista virš dešimt, kurių dalis liečia socialinius klausimus, kita dalis — religinę filosofiją ir jos dienoraščių mintis. Tačiau didžioji paliktos medžiagos dalis dar niekur nėra spausdinta.

Jos raštų mintys nelengvai suprantamos, kai kurios prieinamos tik rinktiniam skaitytojams. Jas suprasti reikia

ypatingo dvasinio subrendimo. Savo raštuose ji kritikuoja marksizmą, leninizmą, įrodinėja, kad dabartinis komunizmas yra nutolęs nuo visa to, kas marksizme yra vertinga. Ji įrodinėja, kad Leninas kritikavo tų filosofų mokslą, kurie buvo tolimesni Engelso materializmui, taigi, tas materializmas buvo jo iš anksto priimta dogma, todėl savo kritikavime Leninas nebuvo laisvas žmogus. Dėl to ir dabartiniai komunistai, tą dogmą priimdami, galvoja kaip vergai, t. y. nelaisvai. O Marksui materializmas nebuvo jau tokia dogma, kuri jam neleistų laisvai galvoti.

Ji taip pat nagrinėjo žmogaus priešpaudos pagrindus, techniką, psichologiją, o taip pat ir žmogaus laisvės

ilgesį bei to ilgesio turinį. Jos nuomone, darbininkijos kova prieš pavergimą yra pateisinama ypač dėl to, kad įsakantieji įsako taip, jog tais įsakymais pažemina žmogų ir pamina žmogaus vertybę. Tą pažeminimą ji ypač pabrėžia, nes tai yra kančia, kurią darbininkija giliausiai išgyvena. Krikščionybė ir esanti pavojinga komunizmui tuo, kad ji kelianti žmogaus vertybės sąmonę. O žmogus, tą savo vertybę jusdamas, visada maištaus, protestuos ir kils prieš pavergėją.

Dirbusi fabrikuose ir ten patyrusi tokį nežmonišką darbininkijos pažeminimą, taip savo laiške tėvui Perrin rašo: "Tai, ką ten patyriau, taip stipriai į mane įsmigo, kad dar ir šiandien nesugebu nusikratyti jausmo, jog čia įvyko kažkoks nesusipratimas, jeigu kas nors į mane nebrutaliai kreipiasi..." Savo užrašuose ji aprašo visą fabrikuose patirtą vargą ir moralinę kančią, giliai psichologiškai pagrįsdama.

Savo socialinės nuotaikos vedama ir visur kovodama tų pusėje, kurie, jos įsitikinimu, yra silpnesni ir išnaudojami, kaip jau esame minėję, 1936 m. siaučiant Ispanijoje pilietiniam karui, ji vyksta kovoti kairiųjų pusėje. Nuvykusi į Barceloną, prisijungia prie tų marksistinių grupių, kurių nekentė stalinistai, ir ten įstoja į kariuomenę. Nors ten ji drąsiai pasireiškė, tačiau po dviejų mėnesių grįžo į Prancūziją, nes pasibiaurėjo ir nusivylė raudonaisiais, pamačiusi, kad jie nesmerkia nereikalingo kraujo liejimo ir žudynių. Tokiu būdu ji pasigyždė nuo vienos iliuzijos, prablaivėjo ir dar labiau subrendo.

Šiandien, vykstant Visuotiniam Bažnyčios Susirinkimui, kuriame siekiama Bažnyčios atsinaujinimo ir ruošiamas dekretas apie sąžinės laisvę, dar labiau tampa artima mūsų laikams

Simone Weil, kuri troško Bažnyčios pasikeitimo ir atsisakymo bet kurios moralinės sąžinės prievartos.

Ji yra aktuali mūsų laikams ir dėl to, kad nujautė šių laikų pavojus krikščionybei ir iš kiekvieno tikinčiojo reikalavo pilnutinės krikščionybės. Jos nuomone, reikia "viešai parodyti tikrai gyvenimu virtusios krikščionybės galimybę, nes niekada iki šiol mums žinomoje istorijoje nebuvo tokio laikotarpio, kaip dabar, kad visame žemės rutulyje sieloms gręstų toks pavojus".

IS SIMONE WEIL RAŠTU

(Keletas A. Grauslio išverstų minčių)

* Aukščiausia krikščionybės didybė kyla iš to, kad ji nieiško antgamtinio vaisto prieš kančią, bet antgamtinio kančios panaudojimo.

* Tikėjimą reikia ginti tik nekaltybe ir meile.

* Kristui patinka, kad aukščiau už Jį būtų statoma tiesa, nes, prieš tapdamas Kristumi, Jis buvo Tiesa. Jei tad nosisukame nuo Jo, kad eitume į tiesą, nereikės ilgai eiti, kol pulsime į Jo glėbį.

* Kiti evangelijos puslapiai man dar yra užskleisti, tačiau aš manau, kad ilgainiui, malonei, atidumui ir meilei padedant, vieną dieną jie beveik visi man atsiskleis ir pasidarys permatomi. Tas pat įvyks ir su katalikų tikėjimo dogmomis.

* Aš jums linkiu visų galimų gėrybių drauge su kryžiumi... Kiekvieną kartą, kai galvoju apie Kristaus nukryžiovimą, nusidedu pavydo nuodėme (Reiškia, kad ir ji norėtų taip kentėti. A. G.).

* Tasai, kuris, galvodamas apie Dievą, neatsisako visko be išimties, duoda

da Dievo vardą kuriam nors savam stabui.

* Kančia — tai pažinimo šaltinis.

* Dievo apleistojo Kristaus vargas yra gėrybė. Negali čia, žemėje, būti didesnės gėrybės, kaip dalyvauti Kristaus apleidimo jausme.

* Pasiiekti visiškam nuo visko atsipalaidavimui neužtenka nelaimės. Reikia nelaimės be suraminimo... Tada nusileidžia ant žmogaus neapsakomas suraminimas.

* Vertingiausių gėrybių nereikia ieškoti, bet laukti. Žmogus negali savomis jėgomis jų surasti ir, jei pradeda ieškoti, jų vietoje suras netikras gėrybes, kurių netikrumo neįstengs atskirti.

* Nelaimingieji šiame pasaulyje yra nereikalingi nieko kito, kaip tik žmonių, kurie įstengtų į juos atkreipti dėmesį. Tasai įstengimas susidomėti nelaimingu žmogumi yra didelė retenybė. Tai sunkus dalykas, tai beveik stebuklas (Ji čia galvoja, kad visi geri darbai savaime iš tokio susidomėjimo atsiras. A. G.).

* Artimo meilės pilnumui reikia mokėti paklausti: ką tu kenti?... Šiam tikslui pilnai užtenka nukreipti į jį savo ypatingą žvilgsnį. Bet tasai žvilgsnis pirmiausia turi būti dėmesingas žvilgsnis.

* Mūsų laikų klaidos kyla iš krikščionybės be antgamtinio prado. Jų priežastis — tai laicizmas, ypač humanizmas.

* Jokia žmogiška esybė neišvengia būtinybės nusilenkti kuriam nors gėriui šalia savęs, į kurį jos mintis troškimu, maldavimu ar viltimi ją lenkia. Štai dėl ko galima tik pasirinkti arba tikrojo Dievo garbinimą, arba stabmeldybę. Kiekvienas bedievis yra stabmeldys... Dauguma dievotų žmonių — taip pat stabmeldžiai (Čia ji

turi galvoje tuos, kurie yra prisirišę prie tikėjimo ne dėl Dievo, bet dėl dvasinio malonumo, kurį jie tikėjimo praktikavime patiria. Tad jie lenkiasi malonumo stabui. A. G.).

* Mirti už Dievą tai dar nėra įrodymas, kad tikime Dievą. Mirti už nežinomą ir atstumiantį kalinį, kuris patiria neteisybės – tai įrodymas, kad tikime Dievą. (Reiškia, kad tikėjimą įrodo artimo meilės darbai. A. G.).

* Ne iš to, kaip žmogus kalba apie Dievą, bet iš to, kaip jis kalba apie žemiškus dalykus, mes geriausiai pažįstame, ar jo siela buvo Dievo meilės liepsnos paliesta.

* Kas savo gyvenimą remia tikėjimu, kad yra Dievas, tas gali tikėjimo nustoti, bet kas savo gyvenimą remia pačiu Dievu, tas niekada nenustos gyvenimo (Protinio tikėjimo neužtenka išlaikyti tikėjimui – dar reikia ir Dievo malonės. A. G.).

* Reikia prašyti, kad kiekvienas mūsų padarytas blogis kristų betarpiškai tik ant mūsų. Tai yra kryžius.

* Kai klausoma Bacho ar gregoriaiškos melodijos, tada visos sielos galios ir kiekviena galia savo būdu klausosi, nutyla, kad pasisavintų tą tobulą grožį. Tarp tų galių yra ir protavimas, kuris ten neranda nieko, ką galėtų pripažinti ar neigti, o vis dėlto juo minta. Ar tikėjimas neturėtų būti šitokios rūšies protavimas? Tikėjimo paslaptys pažeminamos, kai padaromos teigimo ar neigimo objektu. Jos turėtų būti kontempliacijos dalyku.

* Kiekvieną kartą, kai mąstome apie grožį, patenkame į akligatvį. Visa to, kas apie grožį buvo rašyta, aiškiausiai neužtenka, nes tokių studijų išeities taškas turėtų būti Dievas... Grožis, kaip sako Platonas, tikrai yra Dievo įsikūnijimas... Velnias taip pat fabrikuoja grožio pamėgdžiojimą...

* Viskame, kas sužadina mumyse gryną ir autentišką grožio jausmą, tikrai yra Dievo buvimo. Tai yra tartum Dievo įsikūnijimas pasaulyje, kurio išraiška yra grožis... Todėl kiekvienas pirmaeilis menas savo esme yra religingas... Gregorianaiška melodija liudija taip, kaip ir kankinio mirtis... Taip, kaip esama dieviško, taip esama ir demoniško meno... Didžioji mūsų meno dalis yra demoniška.

* Žmogų palenkia nuodėmei tuštuma. Visos nuodėmės – tai bandymas užpildyti tuštumą (Dievo ir IJ malonės neįprasminimas ir neužpildytas gyvenimas užpildomas nuodėme. A. G.).

* Neįmanoma atleisti tam, kuris mums padarė blogą, jei tas blogis mus žemina. Reikia galvoti, kad jis mūsų nepažemino, o tik atskleidė mūsų tikrąjį stovį.

* Tiesai išreikšti ir priimti reikia darbo. Be darbo išreiškiame ir gauname tik melą arba seklumą.

* Paprasčiausia tiesa, jeigu ji pripildo visą *mūsų sielą*, yra tartum apreiškimas.

* Absoliutus atidumas, be priemaišų, yra malda.

* Aukščiausias atidumas yra tai, kas žmoguje apsprendžia kūrybinį pajėgumą, ir nėra kito aukštesnio atidumo už religinį. Kūrybinio genijaus kiekis kuriame nors laikotarpyje yra tiksliai proporcingas aukščiausio dėmesio kiekiui arba autentiško religingumo kiekiui tame laikotarpyje.

* Dievo meilė mumyse yra tada gryna, kai džiaugsmas ir kančia žadina mumyse *lygų* dėkingumą.

* Tikėti, kad yra daug atskirų ir nuo vienas kito nepriklausomų gėrių, pvz. tiesa, grožis, dorovė, yra nuodėmė – pripažinimas daugelio dievų.

* Marksizmas yra ne kas kita, kaip nešvariausia prasme paimta religija.

KUNIGAS KARO SŪKURY (XIII) *B. KRIŠTANAVIČIUS, S. J.*

(Atvažiuoja įpėdinis)

Aukštųjų pareigūnų apsilankymas sukėlė pabėgėlių tarpe viltį, kad visi galės greitai grįžti namo. Tą viltį norėjau panaudoti visiškai kitam reikalui ir, pasikvietęs viršilą, taip jam išdėčiau savo planą:

— Jūs, tur būt, žinote, kad 200 ar 300 pabėgėlių turi dvigubas maisto korteles. Tą negerovę, mano nuomone, reikia pašalinti. Kodėl vieni turi badauti, o kiti gauti dvigubą maisto davinį? Todėl paskelbsiu pabėgėliams, kad visi, kurie nori grįžti namo, ateitų pas jus su maisto kortelėmis užsiregistruoti. Ant atskiros lapo užrašykite šeimos galvos pavardę, kilimo vietą ir šeimos narių skaičių, o ant maisto kortelės padėkite komendantūros antspaudą. Žmonės, žinoma, atsineš tik vieną maisto kortelę, o antrą, be antspaudų, galėsime vėliau atimti.

Viršilai patiko mano planas, ir jis tuojau ėmėsi darbo. Tačiau po pietų pastebėjau, kad jo uolumas sumažėjo. Į vakarą jis visiškai nutraukė registraciją. Kai paklausiau, kas yra, jis atsakė, kad neverta žmonių registruoti. Pabėgėliai supratę registracijos tikslą ir nebeateina.

Mano nuomone, pabėgėliai nebūtų supratę, jei niekas jiems nebūtų pasakęs. Matyt, kad viršila ar kuris nors kitas policininkas pabėgėlius išpėjo. Kaip ten bebūtų, registracija nuėjo niekais. Bet aš pats nenorėjau pasiduoti ir, išdėstęs reikalą sekretorei, paklausiau, ką daryti.

Sekretorė atsakė, kad ji pažįstanti daug žmonių, turinčių dvigubas maisto korteles, ir galinti pati tas korteles surinkti. Pretekstą surinkti korteles ji jau rasianti.

Iš tiesų, kitą dieną jau turėjau 14 dvigubų maisto kortelių ir laukiau, kad žmonės jas atsiimtų. Bet atsiimti atėjo tik viena senyva pora. Ji man pasiaiškino, kad antrąją maisto kortelę nusipirkusi iš fašistų. Neklausiau, kiek mokėjo, bet supratau, kad fašistai tokiu būdu uždarbiavo. Bet dabar jų nebebuvo. Jei norės, tegul fašistų darbus panagrinės Italijos valdžia!

Kortelių atėmimas turėjo geras pasekmes. Dar tą pačią dieną maisto gerokai atliko, o kai kitą dieną sekretorė pasimaišė prie virtuvių, maisto atliko dar daugiau. Kad sekretorei nereikėtų kasdieną vargti, paprašiau virėjų, kad jie patys budėtų ir niekam du kartu maisto neduotų. Virėjai manęs paklausė, ir fašistų paliktą netvarką galėjau šiek tiek atitaisyti.

Tomis dienomis turėjau spręsti dar kitą problemą. Vieną vakarą kun. Sargasta man pranešė, kad į stovyklą atėjo marokiečiai ir pradėjo kabinėtis prie moterų. Kadangi vėl turėjau karščio, jis neleido man keltis iš lovos ir žadėjo pats su jais susitvarkyti. Tą vakarą jis susitvarkė gana gerai, bet kitą vakarą atėjo labai susijaudinęs ir paprašė, kad duočiau jam išrišimą. Jis eisiąs ginti moterų ir nežinąs, ar ištiksiąs gyvas. Atsimenu gerai, kad tai buvo šeštadienio vakaras.

Sekmadienį vienas gydytojas man pranešė, kad marokiečiai kareiviai už stovyklos išprievartavo jauną mergaitę. Kadangi jaučiau tvirčiau, nuėjau pasikalbėti su mergaitės tėvais. Jie buvo atėję į ligoninę ir papasakojo, kaip marokiečiai juos užpuolė.

Kai nebebuvo jokios abejonės, kad mergaitės tėvai sako tiesą, nuėjau pas

amerikietį leitenantą ir prašiau jo pagalbos. "Važiuok", sakau jam, "pas marokiečius ir paprašyk jų komendantą, kad uždraustų kareiviams ateiti į stovyklą. Tokių dalykų negali toleruoti jokia garbinga kariuomenė". Nežinau, kokios nuomonės buvo leitenantas, nes jis pradėjo abejoti, ar komendantas duos tokį įsakymą, o jei ir duos, ar kareiviai paklausys. Juk jie atslenkė naktį, kai visi miega.

— Bet argi jie neturi sargybos? — paklausiau leitenantą pakeltu balsu.

— Ar sargyba nemoka šauti? Klausyk, pone leitenante, nuvažiuok ir pasakyk marokiečiams karininkams, kad jei jie nenori sutvarkyti savo kareivių, tai mes, kunigai, bandysime juos tvarkyti. Aš pats šausiu į kiekvieną marokietį, kurį rasiu stovykloje užpuldinęjančių moteris.

Nelaukdamas leitenanto atsakymo, apsisukau ir išėjau iš jo kambario. Buvau įpykęs ir nusprendžiau laikytis žodžio.

Vakare perėjau visą stovyklą ir neradau jokio marokiečio. Kaiėjau į savo namą, pas mane staiga atbėgo vienas tamsiaodis marokietis ir pasisakė esąs karo policijos seržantas. Kiti du marokiečiai stovėjo prie italų policijos būstinės.

Seržantas buvo jaunas, gražiai nuaukęs ir labai gyvas vyras. Prancūzų kalba jis prisipažino atėjęs saugoti stovyklos ir paklausė manęs, ar aš neturįs vyno. Aš jam atsakiau, kad vynu turiu tik Mišioms, o jei turėčiau daugiau, mielai su juo išgerčiau po stiklą. Jis man gražiai padėkojo ir nuėjo pas savo draugus. Tą vakarą mudu su kun. Sagasta galėjome ramiai miegoti.

Miegojome ramiai ir antrą vakarą, nes seržantas vėl grįžo į stovyklą. Trečią vakarą kažkas man pranešė, kad

į stovyklą atėjo du marokiečiai kareiviai. Įtardamas, kad jie nebus karo policininkai, pasiėmiau lazda, užėjau pas sekretorę ir paprašiau, kad ji mane palydėtų. Ji buvo vienintelė, kuri mokėjo prancūziškai.

Marokiečius radau viename dideliam name ir per vertėją paklausiau, ar jie priklauso karo policijai. Kai jie man atsakė, kad ne, paprašiau juos apleisti stovyklą. Jie mane pasveikino kariškai, tarė "oui" ir dingo tamsumoje. Kitame name vėl radau du marokiečius. Jų taip pat paprašiau, kad apleistų stovyklą. Manydamas, kad jie manęs paklausys, kaip pirmieji, leidaus per koridorių, bet pastebėjau, kad marokiečiai nejuda iš vietos. Tuokart apsigrėžiau, pasižiūrėjau į juos ir, matydamas, kad jie nenori apleisti stovyklos, žygiavau į jų pusę. Dabar marokiečiai sujudėjo. Pirmaėjo žingsniu, o paskui, pamatę kad juos seku, leidosi risčia. Kai ir jie dingo tamsumoje, nuėjau pažiūrėti kitų namų. Neradęs niekur marokiečių, padėkojau sekretorei ir nuėjau gulti. Kitą dieną sužinojau, kad marokiečiai vėl išprievertavo vieną moterį už stovyklos. Bet į stovyklą jie daugiau nebeatėjo. Po kokių 3 savaičių jie persikėlė kitur.

Tą patį sekmadienį už stovyklos įvyko kita nelaimė. Kaimyno vaikai, radę vokiečių granatą ar nesprogsią artilerijos šovinį, taip jį sutrenkė, kad jis sprogo ir abu berniuku sunkiai sužeidė. Kai aš juos pamačiau, pradžioje maniau turįs prieš akis beždžiones. Jų veidai nebuvo panašūs į žmogaus.

Gydytojams tvarkant berniukus, užkalbinau jų tėvą, sėdintį ligoninės koridoriuje. Bet jis man netarė nė žodžio. Jo žvilgsnis buvo kietas ir tarsi pilnas paniekos kunigui, lyg kad aš būčiau tos nelaimės kaltininkas. Pareiškęs jam užuojautą, nuėjau aplankyti ber-

niukų motinos. Ši, verkdamą ir aimanuodama, kažkaip prasitarė, kad berniukai pasiliks invalidai: jei jie ir pasveiks, abu bus akli. Bet manęs tas jos tvirtinimas neįtikino. Todėl ją paprašiau parodyti nelaimės vietą.

Nelaimė įvyko už klojimo, gana toli nuo namų. Jei abu būtų praradę akis, kaip jie būtų radę kelią namo? Juk tėvai juos sutiko šliaužiančius namo. Ne, berniukai negalėjo būti visiškai akli, nes jie, šliauždami namo, turėjo aplenkti klojimo kampą.

Tą savo samprotavimą išdėsčiau verkiančiai motinai ir pamačiau, kad jos veidas nušvito. Pradžioje ji, tiesa, dar abejojo, bet paskui įsitikino, kad mano samprotavimas teisingas. Už poros dienų atėjo ir vyras man padėkoti. Dabar jis atrodo kitaip.

Keikdamas Mussolinį gydytojams ir seselėms jis papasakojo, kad prieš mėnesį praradęs jauniausią sūnų. Tuokart jis kartu su kaimynu dirbęs laukuose, o šalia jų vaikščiojęs jo sūnus. Tuo laiku iš kažkur atsiradę lėktuvai ir pradėję į juos šaudyti. Jis, pagriebęs sūnų į rankas, spėjęs pasislėpti klojimo pastogėje, bet antras ar trečias lėktuvas, apšaudydamas pastogę, pataikęs berniukui į galvą! Sūnus miręs ant jo paties rankų.

Tokios didelės nelaimės ištiktas žmogus, matyt, negalėjo sutikti su Apvaizdos lėmimu ir dvasioje prieš tą lėmimą maištavo. Nesistebiu, kad jis ir man, kunigui, neturėjo jokios simpatijos. Juk manyje jis matė tos religijos atstovą, kuri moko kantriai nešti kryžių, atsiduoti Dievo valiai ir atleisti priešui. Toji religija, kaip daugeliui kitų žmonių, jam greičiausiai nieko nebesakė. Todėl man jo buvo dvigubai gaila. Prakeikdamas Mussolinį ir nesutikdamas su Apvaizdos lėmimu, jis tik padidino savo skausmą.

Praėjus, rodos, vienai dienai nuo tos nelaimės, į stovyklą įriedėjo Vatikano sunkvežimis ir atvežė man ne tik maisto produktų, bet ir didelę staigmeną – tėvą Juozą Belecką. Savo laiku su T. J. Belecku dirbome kartu jėzuitų gimnazijoje Kaune, vasarą žvejodavome Nevėžyje, o prieš karą skirtingais keliais patekome į Romą. Dabar jis, suradęs gerą proga, atvažiavo manęs aplankyti. Deja, abu turėjome mažą laiką: jam reikėjo tuojau grįžti į Romą, o manęs laukė šimtai pabėgėlių.. Tačiau, tušindami sunkvežimį ir pakraudami 20 centnerių kviečių Vatikanui, radome šiek tiek laiko pašnekėti.

Visų pirma T. Beleckas pranešė, kad ateinančią sekmadienį atvažiuosias vyskupas suteikti vaikams Sutvirtini-

mo sakramentą. Ta pačia proga Vatikanas atsiųsias dar vieną sunkvežimį maisto. Abu sunkvežimiu galia panaudoti pabėgėlių transportui į Romą. Žinoma, pabėgėlius galia siųsti tik tuos, kurie gyvena arti Romos. Romoj siaučianti dizenterija, ir jau vienas Grigaliaus universiteto profesorius nuo jos miręs. Žmonės sąjungininkais nusivylęs, nes jie, išvadavę romėnus

iš vokiečių, negali jų išvaduoti iš bado. Vakaraus Romos priemiesčiuose siaučia banditai. Tokios maždaug naujienos Romoje.

Išklausęs naujienų, pasiūliau T. Beleckui apžiūrėti stovyklą, o pats pradėjau atrinkti pabėgėlius, norinčius važiuoti į Romą. Norinčių buvo šimtai, o vietų tik apie 20. Tačiau vargais negalais atrinkau pačius vargingiausius, parašiau jiems pažymėjimą ir liepiau krauti savo daiktus į sunkvežimį. Po poros valandų sunkvežimiais turėjo išvažiuoti Romon.

Po pietų nuėjau patikrinti sunkvežimio ir nustebau, kad tiek mažai žmonių sėdėjo ant sunkvežimio. Šalia sunkvežimio gulėjo keletas ryšulių ir stovinėjo daug moterų, bet niekas nelipo ant viršaus. Ko joms trūko?

Pasirodė, kad trūko vietos. Mat, vienas jaunas ir stambus vyras atsinešė tokią didelę mantą, kad kitiems nebeužteko vietos. To vyro niekuomet anksčiau nebuvo matęs ir įtariau, kad jis nebus pabėgėlis. Todėl jį paprašiau, kad parodytų pažymėjimą. Pažymėjimo jis neturėjo. Neturėjo nė maisto kortelės, bet sakėsi esąs pabėgėlis ir turįs teisę važiuoti į Romą.

— Teisę tai turi, — atsakiau jam, — bet sunkvežimį prižadėjau kitiems. Prašom pasiimti savo daiktus ir nultipti nuo sunkvežimio.

Matydamas, kad jam neužtenka du ar tris kartus pakartoto prašymo, užlipau ant sunkvežimio ir paklausiau, kas jam priklauso. Klausimas buvo nereikalingas, nes iš tolo matėsi, kad čia būta savotiško "pabėgėlio". Ryšulių buvo daug ir jie galėjo priklausyti tik kokiai turtingai šeimai. Be to ir vyro veidas sakyte sakė, kad jis ne tik bado, bet ir pasninko nepažino. Todėl nieko nelaukdamas, pradėjau jo ryšulius mesti nuo sunkvežimio.

Retai mačiau tokį įsiutusį ir iškalbingą italą, kaip šis "pabėgėlis". Jis koliojo mane visokiais žodžiais, kreipėsi į publiką, mosavo kumščiais, bet manęs nelietė. Kai išmečiau paskutinį ryšulį, žmonės pradėjo ploti. Tuokart kreipiausi į tą nepažįstamą vyrą ir jam tariau:

— Matai, drauge, kaip tavo pamokslas visiems patiko. Dabar tu paklausyk mano žodžių. Mesdamas tavo ryšulius, pavargau ir noriu pasilsėti. Tu gi esi nepavargęs ir padėk vargšėms moterims sulipti į sunkvežimį. Tuokart mes tau dar daugiau paplosime.

Pabėgėliai prapliupo juokais, o vyras susigėdo ir nulipo nuo sunkvežimio. Jis, matyt, slėpdamasis nuo kariuomenės ar nuo vokiečių, apsigyveno netoli pas kokį ūkininką, o dabar norėjo grįžti į Romą. Grįžti jam niekas nedraudė, bet tik ne sąskaiton tų žmonių, kurie viską prarado.

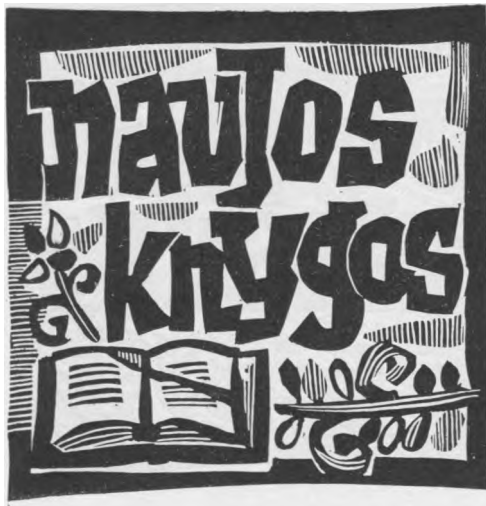
Vos išleidęs T. J. Belecką, susilaukiau kito svečio, majoro J. E. Dufour, kanadiečio, busimojo savo įpėdinio.

Majoras Dufour, gavęs įsakymą perimti stovyklą, šį kartą norėjo tik ją apžiūrėti. Jis buvo vidutinio ūgio vyras, gyvas, energingas ir greitos orientacijos. Kalbėjo neblogai itališkai, ir iš jo klausimų matėsi, kad stovyklos gyvenimas jam nėra svetimas. Bekalbant pasirodė, kad karo tarnybą pradėjo Afrikoje. Pradžioje tarnavęs artilerijoje, o kai gerokai pavargęs, tuokart gavęs administracinį darbą. Iš Afrikos persikėlęs į Siciliją, o paskiau į Kalabriją. Dabar esąs Kasertoje, kur turįs nemažą pabėgėlių stovyklą. Kai stovyklą likviduosiąs, atvažiuosiąs į Cesaną.

— Kada, — paklausiau majorą, — galėtų tai būti?

— Gal už kokios savaitės ar dviejų,

— atsakė majoras netikru balsu.

JUOZAS VAIŠNYS, S. J.

JAUNYSTĖS ŽIEDAI. Čikagos Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos 1962-1963 mokslo metų metraštis. Redagavo: Šarūnas Valiukėnas, Kristina Grabauskaitė, Vytautas Nakas ir Mirga Pakalniškytė. Metraščio globėjas – Juozas Masiulionis. Išleido Č. A. L. Mokyklos Tėvų Komitetas. Spaudė "Vilties" spaustuvė. Metraščio adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago 36, 111. 230 psl., kaina 2 dol., užsakant paštu – 2.25 dol.

Tai jau ketvirtasis iš eilės šios mokyklos metraštis. Šie metraščiai yra pačių mokinių prirašyti, iliustruoti ir suredaguoti. Kaip kiekvienais metais, taip ir šiais džiugina rašinių įvairumas. Čia rasi ir trumpų beletristinių vaizdelių, ir jaunimo veiklos aprašymų, ir lietuvių literatūros kūrinių nagrinėjimų, ir įvairių psichologinių svarstymų. Pernai buvo mėginta šiek tiek duoti ir iš mokyklos ribų išeinančios kritikos bei publicistikos. Po ne per geriausiai pasisekusio pernykščio bandymo šiais metais to atsisakyta, nes, kaip teisingai rašoma "Lietuvių Enciklopedijoje", "iš publicisto reikalaujama daugiau kūrybingumo, didesnio išsilavinimo ir įžvalgumo, sugebėjimo spręsti ir siūlyti". Iš lituanistinę mokyklą tebelankančio jaunuolio to reikalauti būtų per drąsu. Vietoj to, šiais metais ypač malonu matyti įdomias anketinio pobūdžio temas: "Kodėl meldžiuosi lietuviškai", "Kuo aš norėčiau būti", "Kodėl rinkčiausi katalikišką universitetą".

Metraštis gražiai iliustruotas pačių mokinių grafikos darbais. Čia savo meniškumus gabumus parodo ir duoda vilčių ateičiai: Mirga Pakalniškytė, Marytė Smilgaitė, Zita Burneikytė, Silvija Stankevičiūtė, Aušrelė Vaičeliūnaitė, Žibutė Jurėnaitė, Raminta Lampsatytė.

– Žinote, pone majore, – tariau kanadiečiui atvirai ir nuoširdžiai, – stovyklos administravimas nėra kunigo darbas. Aš tas pareigas perėmiau laikinai, kol atvyks sąjungininkai. Dabar jūs esate čia jau dvi savaitės, ir man būtų malonu, kad mane pakeistumėte. Be to, esu labai pavargęs ir kas kelintą dieną turiu karščio. Valdyti stovyklą, gulint lovoj, yra neįmanoma. Kun. Sagasta, kuris man padeda, apleis stovyklą ateinantį sekmadienį. Jei aš vėl turėsiu karščio, stovyklos administraciją pavesiu seselei vyresniajai. Abejoju, ar moteris galės suvaldyti tokią minią žmonių tokiose ne-

normaliose sąlygose. Taigi, likviduokite Kasertos stovyklą ir atvažiuokite čionai. Beja, ar negalėtumėte pavesti stovyklos likvidacijos kokiam nors jūsų bendradarbiui?

Tas pasiūlymas patiko majorui ir jis prižadėjo apie tai pagalvoti. Išvažiuodamas jis pareiškė viltį, kad gal pasiūlysiu ateinantį šeštadienį. Kapeliono, štabo ir policijos jam nereikėsia, nes jis turįs savo žmones. Jis turįs taip pat ir 4 seseles, kurias galėsias perkelti į Cesaną. Žinoma, pirmom dienom turėsiu jam padėti. Su tuo aš mielai sutikau, ir mudu išsiskyrėm geriausioj nuotaikoj.

Atrodo, kad mums nepitrūks "tarptautine kalba" kalbančių menininkų, t. y. muzikų, tapytojų, skulptorių. Tačiau galime labai greitai pasigesti literatų, rašytojų, poetų, kuriems būtinai reikalingas geras lietuvių kalbos mokojimas. Tad li-tuanistikos mokyklos į tai ir turėtų kreip-ti ypatingą dėmesį.

Nors ir buvusių metraščių kalba buvo labai ger, bet ypač tenka pasidžiaugti "Jaunystės žiedų" kalba. Už tai nuopelnas pirmoje vietoje, tur būt, tenka p. Masilio-niui, kurs rūpinosi metraščių kalbos gry-numu. Jeigu mokytojai daugiau susirū-pintų ir šios mokyklos leidžiamų "Tėvy-nės Atgarsių" kalba, tai būtų galima dar labiau pasidžiaugti.

Prisikėlimo Parapijos Toronte PIRMA-

SIS DEŠIMTMETIS (1953-1963). Gražus 184 puslapių leidinys, kuriame trumpais rašiniiais ir gausiomis iliustracijomis at-vaizduota šios parapijos dešimtmečio

veikla.

ŠV. PRANCIŠKAUS, LIETUVIU PARA-PIJA, East Chicago, Indiana. Tai kitos lie-tuvių parapijos leidinys paminėti jos auk-siniam jubiliejui. Šiame 56 puslapių lei-dinyje duota nemaža parapijos istorinės medžiagos. Gaila, kad nėra parapijos veiklos iliustracijų.

VARPAS. 1963 m., nr. 5. Varpininkų Filisterių Draugijos neperiodinis leidinys. Redaktorius: Dr. Juozas Pajaujis. Redak-cinė kolegija: Juozas Audėnas, Henrikas Blazas, Titas Briškaitis, Antanas Kučys ir Mečys Mackevičius. Administracijos adresas: Titas Briškaitis, 1214 N. 16th St., Melrose Park. Ill. 280 psl., kaina 2 dol.

THE BATTLE OF GRUNWALD.

J.J. Bielskio į anglų kalbą išverstas I.K. So-kolnikov parašytas istorinis romanas apie Žalgirio mūšį. Išleido "Lietuvos Dienos", 4364 Sunset Blvd., Los Angeles 29, Calif.

Apie 200 psl., kaina 3 dol.

248

KORNELIJUS BUČMYS, O.F.M.

CLEO FROM 5 TO 7

Neijungiant net religinio motyvo; vien tik artimos ir laukiamos mirties mintis gyvenimui suteikia rimtesni atspalvį ir, atsisakius egoizmo bei tuštybės kaukės, leidžia įžvelgti į savo paties tikrąją asme-nybę ir paprastumą. Meilė, suprata kaip savo skausmo ir savo gyvybės paaukoji-mas; tampa ženklų pilnutinio savęs apval-dymo, pasiekto, nors ir nerime bei blaš-kymėsi, išorinėms aplinkybėms nepri-klausomai besikeičiant. Tokia maždaug vedamoji šio filmo mintis.

Dainininkė Cleo, nors pačiame jaunys-tės žydėjime, pasijunta nesveika. Įtarda-ma esant vėžį, nuvyksta į kliniką ištyri-mams, bet ilgokai tenka laukti rezultatų. Gydytojas juos praneš: tik 7 val. vakaro. Dvi valandas prieš vykstant į ligoninę, Cleo prietaringai užsuko pas burtininkę, kad nusakytų jos ateitį. Kortos irgi kalba apie ligą ir mirtį. Šias dvi laukimo va-landas Cleo praleidžia lyg ir kitu kuriuo gyvenimo laikotarpiu, tik juo artyn prie lemiamo atsakymo, tuo ji tampa rim-

Šiek tiek praradus pusiausvyrą kavinė-je, Cleo nusiperka naują skrybėlaitę ir kiek pralinksmėja. Vykstant namo, besi-

linksminą studentai gatvėje dar daugiau ją išblaško. Parvykus namo, trumpam laikui užbėga jos mylimasis, užsiėmęs įvairiais reikalais, kuriam tačiau ji nepasisako savo rūpesčiu. Atvykęs pianistas visai ją prablaško, tik besimokomos naujos dainos žodžiai jai staiga vėl primena gyvenimo menkumą ir mirties artėjimą. Išbėgus iš namų, ji užaina pas savo draugę, kuri pozuoja meno mokykloje. Abi mergaitės apsilanko pas modelės sužadėtinį, kurs joms parodo komišką filmą. Draugei grįžtant pozuoti, Cleo vaikštinėja po Montsouris parką. Visai jau artėjant septintai valandai, Cleo susitinka su Antoine, jautriu, bet linksmu kariu, kuriam baigiasi atostogos ir kurs kaip tik išvyksta į Alžyrą. Ten, gal būt, ir jo laukia mirtis. Besidalindami savo nuotaikomis, abu priartėja prie klinikos. Cleo paskutinėmis valandomis subrendusi ir ypač paveikta kario užuojautos ir tyro nuoširdumo, lieka drąsesnė priimti gydytojo pateikiamus tyrimų rezultatus.

Gal to ir nenujausdama, Cleo pateikia modernią pasaulietišką pažiūrą į žmogaus paskutiniuosius įvykius. Nors šių dviejų kritiškų valandų tarpe ji nebuvo užėjusi paguodos ieškoti į jokią bažnyčią, net nė karto neminėjo Dievo vardo, vis dėlto netiesioginiai ji parodo tą nepakankamumą ir tuštumą žmogaus egzistencijoje be Dievo.

Pagrindiniame Cleo vaidmenyje tikrai gambiai ir sklandžiai pasirodo Corinne Marchand. Visi kiti šalutiniai artistai, išskiriant karį (Antoine Bourseiller), pasirodo tik labai trumputėse rolėse, lemtinomis valandomis Cleo sutinkant vis naujus asmenis.

Filmą surežisavo 33 m. amžiaus Agnes Varda, pati sukūrusi originalų siužetą ir pritaikiusi filmui. Jau anksčiau užsirekomendavusi trumpų kronikinio stiliaus filmų pastatymu, Agnes Varda laikoma naujos prancūzų filmų srovės „Nouvelle Vague“ kūrėja. Jos 1956 m. kūrinys „La pointe courte“ laikomas šios srovės pirmataku. „Laiškai Lietuviams“ skaitytojais pereituose šio žurnalo numeriuose bu-

vo supažindinti su šios srovės filmais: „Sundays and Cybele“ ir „The Lovers of Teruel“, gi šiame numeryje recenzuojamas „The Long Absence“ taip pat priklauso šiai srovei.

„Cleo from 5 to 7“ – meniškas ir gilus filmas, tinkamas vien tik pilnai subrendusiems žiūrovams.

THE LONG ABSENCE

Amnesia (atminties praradimas) yra liga, pamėgta vaizduoti prancūzų „Nouvelle Vague“ srovės filmuose. Anksčiau turėjome panašų atvejį „Sundays and Cybele“, dabar gi šiame, tos pat srovės atstovo Henri Colpi surežisuotame filme.

Therese Langlois, nedidelės kavinės savininkė, jau 16 metų nieko nėra girdėjusi apie savo vyrą, po to kai jį karo metu Gestapas išgabeno Vokietijon. Paskutiniu laiku ji pastebi dažnai praeinantį valkatą. Lyg nujausdama, kad tai jos vyras, ji seka valkatą, bet, jį prakalbinus, nieko negali sužinoti apie jo praeitį. Patiria vien tik tai, kad jis yra buvęs vokiečių koncentracijos stovyklose. Daugiau jis nieko neprisimena. Therese pakviečia valkatą užteiti į kavinę ir vėliau, nugalėjusi jo bailumą, bando įvairiais būdais grąžinti jam praeitį. Kalba apie savo vyrą, groja vyro mėgtą klasikinę muziką, vaišina vyro mėgtais valgiais, bet visa tai nepajėgia sukelti valkatoje jokių prisiminimų. Jam išeinant iš kavinės, ji staigiai sušunka vyro vardą. Valkata staigiai sustoja, lyg stabo ištiktas, bet netrukus atsigauna ir pranyksta horizonte. Therese dabar jau tikra, kad tai buvo jos vyras, tad nusprendžia jo ieškoti ir kitą kartą atsargesniu būdu susigrąžinti jį sau ir normaliam gyvenimui.

Ilgai belaukiančios žmonos, tarsi Penelopės, rolę nepaprastai puikiai ir pagauančiai vaidina Alida Valli. Ji sukuria tikrai nuoširdų orios žmonos charakterį. Georges Wilson taip pat įtikinančiai suvaidina karo įvykių sukrėstą ir pažeistą valkatą.

Ypač pavykusiomis laikytinos dvi scenos: kavinėje abiem bešokant pagal liūdnoką melodiją, jos pirštai užčiuopia jo pakaušyje žaizdos randus. Du asmenys, anksčiau buvę vyras ir žmona, o dabar vienas kito glėby, vis dėlto nesijaučia artimi, nes kitų nežmoniškumas juos išskyrė ir panaikino praeitį. Antroji iš stipriausių scenų – tai pats finalas – valkatos reagavimas ir pabėgimas, paliekant neišrištą paslaptį.

Šis aukštos kokybės filmas pajėgs sudominti tiek suaugusius, tiek vyresnį jaunimą.

MONKEY IN WINTER

Girtuokliavimas, atvaizduotas Antoine Blondin romane, davė mintį komiškam filmui, kurį tikrai meistriškai surežisavo Henri Verneuil.

Mėgštą nugerti vyresnio amžiaus tolimųjų rytų karininkas Albert Quentin leidžia ramias dienas nedideliame Normandijos miestelyje, prižiūradamas savo menkutę užėigą. Vis dėlto kai karo metu sąjungininkų bombos neaplenkia ir jų miestelio, Quentin pasižada dėl jo girtuokliavimo kenčiančiai žmonai, kad, jei jie išliks gyvi, daugiau nebeliesiąs svaigalų. Išlikus gyviems, jis garbingai laiko savo pažadą ir stengiasi ieškoti pakaitalo saldainiuose. Praslinkus keletai metų nuo karo pabaigos, į Alberto užėigą užklysta Gabriel Fouquet, kurs, iširus jo vedyboms, kaip tik atvyko į šį miestelį pasiimti savo dukrelės, kurios dar nėra net matęs. Bijodamas susitikimo su mergaite, o ypač jos atstūmimo, Gabriel ieško drąsos alkoholyje. Albert, laužydamas jau keletą metų išlaikytą pažadą, prisideda svečiui prie draugystės. Kiek apsisvaiginus, viešbučio savininkui atgyja jo kariški nuotyčiai Kinijoje, o jo ikaušęs svečias įsivaizduoja besąs Ispanijoje flamenco šokėjo, o vėliau ir toreadoro rolėse. Ramaus miestelio gyventojams abu pateikia praėjusio karo bombų prisiminimus su fejerverkų sproginėjimais ir ugnimis. Išsišėlę, besiblaivydami sulaukia ryto su naujais

darbais ir pareigomis. Gabriel, suradęs dukrelę, ruošiasi išvykti, bet atsisveikinant Quentin papasakoja kinietišką legendą. Žiemos metu šalčio vejamos beždžionės iš miškų subėgančios į miestus. Kiniečiai, tikėdami, kad ir beždžionės turinčios sielą ir jaučiasi nelaimingos pabėgusios iš miškų, jas surankioja ir, sudėję į traukinius, pasiunčia atgal. Kai vėliau mergytė užklausia tėvą, ar iš tikro Albert yra pagelbėjęs paklydusioms beždžionėms, Gabriel atsako, kad bent vieną atvejį jis tai tikrai žina. Vienas pasilikęs, Albert vėl grįžta prie saldainių.

Tikrumoje girtuokliai pasielgia net kvailiau už beždžiones. Nors filme ir gana komiškai pavaizduojama nusigėrusiųjų veikėjų žygiai, vis dėlto ne vienam tai sukels ir rimtesnių susimąstymų alkoholio atžvilgiu.

Pagrindinių veikėjų rolėse puikiai pasirodo prancūzų filmų veteranas Jean Gabin ir vienas iš naujausiųjų, bet jau spėjusių prasimušti, Jean-Paul Belmondo.

Šis filmas, be abejo, skirtas tik suaugusiųjų publikai.

NO EXIT

Egzistencialisto Jean-Paul Sartre scenos veikalas „No Exit“, režisuojant John Hutton, buvo pastatytas Niujorko Broadway Biltmore teatre 1946 m. lapkričio 26 d. Suvaidinta vien tik 31 kartą. 1955 m., režisuojant Jacqueline Audrey, pagal tą veikalą Prancūzijoje pastatytas filmas, kuris niekad dar nėra atvežtas šiaurės Atlanto. Pritaikius televizijai, režisuojant Silvio Marizzano, veikalas nauja forma 1961 m. vasario 28 d. buvo rodytas „Play of the Week“ programoje. 1962 m. vasarą Berlyno Filmų Festivalyje rodytas to pat vardo naujas filmas, režisuotas Tad Danielewski. Vaidinant amerikiečių artistams, filmuota Argentinoje. Paskutiniu metu šis filmas rodomas kai kuriuose Amerikos ir Kanados kino teatruose.

Tiek Sartre pradinio veikalo, tiek šio filmo pagrindinė tema – kiekvienas žmogus pats sau susikuria pragarą ir jame amžinai kenčia.

Trys asmenys apgyvendinami pigaus viešbučio menkai apstatytame, bet gausiai apšviestame kambaryje. Tai žurnalistas Garcin, save laiką aukštos moralės herojumi, lesbianistė Inez ir aukštos klasės koketė Estelle. Gyvendami žemėje, jie vienas kito nepažino, bet jų papildytas blogis ir nusikaltimai turi tą pati, visus vienijančią bruožą – "kenkimą artimui". Bebūnant kartu tame pačiame kambaryje, labiau išryškėja visų asmenybės. Garcin pasirodo sušaudytas dėl savo bailumo, išduodant revoliucionierius draugus kankinimams ir mirčiai. Inez nusižudė po to, kai sugriovė laimingos šeimos gyvenimą. Koketė Estelle paskandino savo kūdikį ir sužlugdė savo vyrą. Visi trys jaučiasi vieniši, ir nė vienas jų bet kada nepajėgs iš to išsivaduoti. Tarpusavyje besiginčijant, Estelle bando nudurti Inez, bet veltui. Tik supratę, kad niekad negalės vienas kito atsikratyti ar atsiskirti, visi paskęsta isteriškame juoke.

Sartre originalaus vieno veiksmo vaidinimo pastatyme trijų veikėjų dialogai užėmė scenoje nepilną valandą. Filme tai pratęsiama dar pusvalandžiu ir bandoma suteikti lyg ir gyvumo, įterpiant išorės vaizdų. Ekrane lengvai galima vaizdais parodyti tai, ką teatro scenos artistai gali vien tik nupasakoti. Šiais įterpimais kaip tik ir bandoma pavaizduoti, kodėl šie trys pasmerktieji pateko į pragarą. Nere-tai filmuose naudojama įterpimai praeities įvykiams perteikti ir veiksmui pavairinti, bet šiuo atveju tai reikia laikyti tikrai nevykusiu priedu, nes Sartre dramos pagrinde kaip tik ir pabrėžiama tas apribojimas uždarytame viešbučio kambaryje, gi tie įterpimai kaip tik žymiai mažina klaustrofobijos išpūdį. Be šių įterpimų filmas būtų tiek estetiniu, tiek etiniu atžvilgiu daug stipresnis.

Moterų rolėse vaidina Viveca Lindfors ir Rita Gam, gi žurnalisto vaidmenyje blankiai pasirodo Morgan Sterne.

Filmas, persisunkęs pesimizmu, nerekomenduotinas net ir suaugusių žiūrovų plačiai publikai.

VYRO GIRTUOKLIAVIMO KLAUSIMU

Gerbiamoji Ponia G. K.,

Perskaičius Jūsų laišką ("L. L." š. m. gegužės mėn.), nuoširdžiai pagailo Jūsų ir visų moterų, kurios su ta problema turi dieną iš dienos gyventi. Girtaujantis vyras tikrai yra šeimos nelaimių nešėjas. Bet ar visuomet tik jis vienas kaltas? Nenoriu, Ponia, kad pagalvotumėte, jog visa tai, ką čia rašysiu, yra Jums taikoma. Kaipgi galėčiau tai daryti, Jūsų nepažindama?

Štai, kilo keletas minčių, ir norėčiau jomis pasidalinti. Dažnai galvoju, kaip būtų gera, jei vyrai nustotų kaltinę moteris, o moterys – vyrus, bet ir vieni, ir kiti bandytų savyje atrasti daugelio problemų išsprendimą. Pilnai sutinku, kad lietuviuose vaišinimasis "iki dugno" yra priėjęs pasibaisėtiną stovį. Juk tai labai neestetiška, nesveika ir pagaliau – daug kainuoja. Kaltinu pirmoje eilėje tokius šeiminkus, kurie yra pasiryžę būtinai savo svečius nugirdyti. Kaipgi atsispirti tokiam įtikinančiam, o kartais net ir prievartaujančiam vaišinimui? Po keletos nugirdymų silpnesnės valios svečiai nori, kad visuomet taip būtų. Ir kas per įdomumas šeiminkams su tokiais svečiais visą vakarą bendrauti? Su girtu nei pro-

tingai pakalbėsi, nei švariai pajuokausi. Apie šios rūšies sveciavimąsi plačiau rašė kun. A. Grauslys "Laiškuose Lietuviams" maždaug prieš pusantų metų.

Išskyrus tikrus alkoholikus – ligonius, kuriems reikalinga medicininė pagalba, dauguma tų, kurie vieni rečiau, kiti dažniau "ant kamščio užmina", tai daro, ieškodami linksmos nuotaikos arba "pasimiršimo", kaip Jūs, Ponia, rašėte. Jūs žinote, kad tai dažniausiai vyksta ne namie. Kodėl? Kodėl reikia pasimiršimo? Ar kartais girtavimo pradžios negali būti tame, kad mes, moterys, nesukuriame vyrams jaukios namų aplinkos? Užtenka tik pradžią duoti gėrimui, o paskui vyrelis pats ištikimai stiklelius ar bokus lenks.

Juk dažnai iš darbo parėjusi vyrą pasitinkame su įvairiais rūpesčiais: tai vaikai buvo neklaužados, tai skalbimo mašina sugedo, o gal kepsnys pridegė. Visa tai jam, gal darbe praleidusiam sunkią ir nemalonią dieną, tuoj sukrauname ant pečių. Įvairūs vyrai skirtingai į tokias suktuves reaguoja. Vieni juokais viską išsklaido, kiti žmonelę užjaučia ir paguodžia, o kai kurie, nemokėdami žmonos nuraminti, visą bėdų krovinį nusineša smuklėn. Kitą dieną toks vyras gal pirma nueina pasisemti aluje stiprybės, ir tik tada drįsta grįžti. O jei žmonelė su visomis bėdomis palauktų nors iki tol, kol vyras pavakarienius, tai labai galimas dalykas, kad jis į viską kitaip reaguotų.

Taigi, ar dažnais girtuokliavimo atvejais mes pačios nesame šiek tiek kaltos?

Gal nesidomime jų interesais, nenorime jų išklaudyti, be perstojo persekiojame juos prikaišiojimais ir patarinėjimais? Dažnai mes vyrus laikome vaikais, jiems vis patarinėdamos. Nežinau, ar yra kuri kita moters savybė, kuri vyrus taip pykintų. Amerikiečiai turi žodį "nagging", kuriuo apibūdina nuolatinį žmonos kalbėjimą. Mes visos šios ydos daugiau ar mažiau savo moteriškoje prigimtyje turime. Labai yra svarbu mokėti susivaldyti nuo šios patarinėjimo pagundos. Juk vyrai taip nori patys viską nutarti arba bent galvoti, kad patys nutarė!

Ne per seniausiai skaičiau vienos amerikietės nusiskundimą, jog šių laikų vyras nori, kad jo mylimoji žmona būtų gera vaikų mokytoja, puiki virėja, skoninga namų dekoruotoja, gražuolė, prityrusi ekonomistė, nuoširdi ir suprantanti bičiulė, psichiatrė ir t. t. Svietai brangus. Negaliu tikėti, kad tokių daug būtų. Tačiau sutinku, kad juo daugiau minėtų savybių mes, žmonos, sugebėsime savyje suderinti, tuo savo vyrų būsime labiau mylimos, gerbiamos ir vertinamos.

Perskaičiusi šį laišką, gal sakysite, Ponia, kad aš nepajėgiu Jūsų nelaimės pilnai suprasti, Gal ir taip, nes mano vyras negirtuokliauja. Tačiau daugeliu atvejų jis yra man pasakojęs apie nugariančius vyrus, apie jų nusiskundimus savo žmonomis. Daugelis nusiskundimų turėjo geresnį pagrindus. Jaučiau norą visa tuo su Ponia pasidalinti.

Reiškiu pagarbą, G. I.

Kiekvienam naudinga įsigyti L. K. Mokslo Akademijos **Suvažiavimo Darbų** IV tomą.

Šioje 321 psl. knygoje (kaina 6 dol.) nagrinėjamos mokslinės problemos naujausių Katalikų Bažnyčios direktyvų šviesoje. Joje ras brandžius ir įdomius straipsnius teologai, filosofai, medikai, teisininkai, istorikai ir kiti, kurie domisi mokslu.

Štai svarbesnieji straipsniai: Teologinė Mistinio Kristaus Kūno sąvoka (A. Liuima); Medicinos etika pagal Pijaus XII direktyvas (P. Brazys); Katalikų Bažnyčios doktrina apie tautų apsisprendimo teisę (S. A. Bačkys); Istorinis materializmas katalikiškos filosofinės doktrinos šviesoje (J. Norkaitis); Lietuvos ir Apaštalo Sosto santykiai amžių bėgyje (Z. Ivinskis) ir kt.

Knygą galima gauti "Laiškų Lietuviams" administracijoje, pas Pūtnamo seseris, arba rašant tiesiog kun. R. Krasauskui, Via Antonello da Messina 36, Roma 10, Italy.

ŠILUVOS ŠVENČIAUSIOS MARIJOS GARBEI LIETUVIU PAMINKLINEI KOPLYČIAI, WASHINGTON, D. C.

Pritardamas pasiryžimui įamžinti Šv. Marijos apsireiškimo Šiluvoje atminimą ir lietuvių vardą Nekaltai Pradėtosios Šv. Marijos šventovėje Washingtone, siunčiu savo \$ auką, kaip lietuvių pagarbos Šv. Marijos ir vieningumo ženklą.

Rašyti šiuo adresu: Committee for the Chapel of Our Lady of Šiluva, 6727 S. California Ave., Chicago 29, 111.

Aukotojo vardas, pavardė ir adresas:

Ši skelbimą galima iškirpti arba pasidaryti kitą panašų.

Pereitame "L. L." numeryje, 199 psl., vietoje užrašo prie paveikslo "Fernand Leger. Bažnyčios frontinė mozaika", turi būti: "George Braque. Tabernakulio durų skulptūra".

"Laiškai Lietuviams" skelbia konkursą parašyti straipsniui, tema:

"Kokį aš noriu matyti kunigą".

Rašinys turi būti ne ilgesnis 3000 žodžių (gali būti trumpesnis) ir tinkamas spausdinti "Laiškuose Lietuviams". Galima vartoti ir beletristinę formą. Konkursas baigiasi 1964 m. vasario mėn. 1 d. Laimėtojams bus duodamos trys premijos: I — 100 dol., II — 60 dol. ir III — 40 dol. Pirmosios premijos mecenatas yra dr. L. Kriaučeliūnas. Kitų premijų mecenatai dar tebelaukiami.

Laimėtojams premijos bus įteiktos "L. L." metiniame parengime 1964 m. kovo 15 d., sekmadienį, Jaunimo Centre. Meninę programą atliks Lilija Šukytė (sopranas) ir Laima Bildušienė (mezzo-sopranas), akompanuojant Manigirdui Motekaičiui.

LAIŠKAI LIETUVIAMS

2345 West 56th Street

Chicago 36, Illinois